AMERIKA

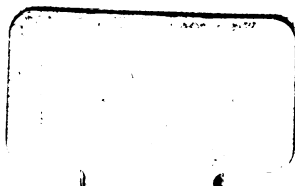
OG ANDRE

DIGTE

AV

AGNES M. WERGELAND

ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN

DIGTE

AMERIKA

OG ANDRE

DIGTE

AV

AGNES M. WERGELAND

B. ANUNDSEN PUBLISHING COMPANY
DECORAH, IOWA

Til

G. R. H.

INDHOLD.

SIDE

AMERICA MAGNA.

America is another name for opportunity.
—*Emerson.*

Europa, splidens kontinent,
mot Dit hus i had optændt,
tænk engang hvad det vil mene
alle racer saa forene,
spredte viljer sammensanke
lydig mot en mestertanke:
den at hjælpe mennesket
til at leve smukt og ret—
naar den strøm Din bredde naar,
skal alt Dit had forgaa som sne ifjor.

I.

O gjæstfri land hvor mange møtes,
ikke bare to og tre,
ikke bare egne børn
ved Dit varme bryst opfødes!
I en barmhjertig frihets navn
til de arme og fortrykte
har Du aapnet vidt Din favn,
git den av moderjord oprykte
hjemsted i Din egen stavn!

Fra godhet springer alle dyder,
medlidenhet Du har med verdens nød,
lykkelig Du vil os gjøre,
læske os med livets vin og brød.
Du vil av godt ei selv det meste nyde,
andre skal sig ogsaa fryde,
det er glædens stemme Du vil høre,
hvordan den fra bleke læber lyder,
se hvor tause mund i smil utbryter.

O intet under at en ørn
er i mærket Dit at se!
Lik den Dine rappe tanker
speider fjernt og viden vanker —
de ser paa tingen ovenfra,
ser den i sit forhold da!

Du gir den trætte vandrer ro,
fatter kanske først hans værd.
Du gir ham virke, gir ham bo
i fred blandt gode mennesker . . . .
forvist er ingen for sin tro:
Mongolen, Europæeren,
Buddhist og kristen, øst og vest,
virkets mand og seeren
er i Dine rum tilgjæst.

For racestrid det er Du vil utslette,
Amerikaneren maa være fri

for al smaalig jalousi,
andre, større, synspunkter oprette:
i Din varetægt skal være
alle børn Dig like kjære.
Ikke frihet født av had,
Marseillaisens mesterkvad,
ei den blaa blomsts ædle skat
overgrod av tornekrat —
kjærlighetens milde sæd:
frihet født av lydighet.

Og derfor, er der noget sted
hvor vi endnu haabe vover
komme skal engang den tid,
da lam og løve sammen sover,
da fred vil styre, krig skal vike,
saa er det i Dit unge prude rike.

For Du er fremtidens symbol.
I Dit aasyn, som saa stort er,
straaler nye seklers sol
som skal gjøre hjertet fro,
naar vort kiv er faldt til ro,
vore klamme skygger borte er.

Thi det er sandhets lys Du vil
for den ringeste skal skinne,
det er aandens land Du vil
for Din store skare vinde:

Aandens lov er lykkens rike,
aanden ene gjør os fri,
det er mot den at vi maa stige!

Selv Ruslands flok i sine baand
i oprør mot et liv saa usandt,
blødende fra bøddelnæven,
grublende og helt opreven,
gjennem alt sit mulm og sne
kan Din fakkel blinke se,
løfter mot Dig fjetret haand,
mumlende med ofrets aand:
morituri te salutant . . . .!

*

Og med dette maal for øie,
med Dine goder o saa ødsel,
mot dette nye rikes fødsel
har al Din kraft Du villet bøie,
skjønt det er et værk saa stort
som intet land har endnu gjort:
Grækenland beseired Østen,
Rom tog Vesten for sin part,
Spanien vandt den nye verden,
England har ei Indien spart;
de befalte alle — og forknyt
blev erobrerens kommando lydt.

Men Du er noget ganske andet:

Gir haandslag til Din immigrant,
aapner for hans fremgang landet
som om han var høi gesandt,
paatvinger intet — overtaler —
gir grunde tidt før Du befaler.

Thi tillid er det som Du tror
trænges mest skal hjerter møtes;
kan bare denne enhet fødes
er ingen møie Dig for stor.
Hvilken Mor har Du ei været
for de børn som Dine var,
for de børn som Du tog til Dig
og som saamange flere var —
velgjørerinde, hil Dig!
en ak! saa tidt vantreven skare
i Dine skjønne aapne parker bare
et kongedømme bortforæret.

Til byrden ind i Dine skuldre skar
hvor Du løfted, hvor Du bar!
hvor taalmodig Du oplærte
dem om hvem sig ingen kjærte,
alle disse fremmede
træge ak, som sten og træ,
sværmen med det hete blod,
masserne omkring Din fot . . . .
hundepisken lang og styg
løfted fra Din negers ryg —

hvor Du endnu leder, støtter
blidt hans smaabørns valne føtter.

Det var mennesket Du vilde yde
hver en hjælp at det fik bryte
gjennem dyrets laadne ham,
befri den sjæl som er i ham.

Hvilken ømhet Du har vist
haabløst hjerte halv forlist,
hævet stymper op av dyndet,
strøket ut hvad han har syndet,
fortalt ham: Ven, begynd igjen!
Mottat o saamangen stodder,
stillet ham paa egne ben,
ikke frittet hvad hans lod var —
muligheters feire gave
tilbudt som i Edens have!

Mangen bit var kanske tør,
drøi og bitter, svær at svælge,
det er som sig hør og bør,
skal tigger vrake eller vælge?
Men for den som sig indprægte
Dine raad og vilde se,
anledningen, den gyldne fe,
paa de lette vingesko
gled som i hans vaar forbi,
ildned med sit smil hans tro,

gjorde let den steile sti
og mot fjerne riker pekte.

II.

Vand og vand paa alle kanter,
hav og hav saavidt en ser,
salten sjø! Det hagler, sner.
Vind og bølger! Skumsprøit blander
sig med styrtsjø. Vandet raser,
styrter, fosser, fnyser, dirrer,
ilsk i stormen som det tirrer.
Snar som furie paa foten
bølgemonstret flyr imot den —
skjønt derinde
kan det ingensteds den finde,
reiser sig til kamp igjen . . . . alt mens aser
skruen anstrengt for at bringe
alle over, skibet fremad, hjemad tvinge.

Skjønt det er en glup atlanter
skjælver den i alle spanter,
knaker, krænger, stuper over —
Gud vet om vi flokken lander,
vore tusen emigranter.
Sikkert ingen av dem sover
eller rigtig vover
tænke paa hvad næst der sker:
Disse sjøskred, disse bjerge
vand som over skuten brøt,

kan den stauteste nok kværke,
tror De baat kan staa slikt stør?
Roret knækker . . . .
Skruen brækker!
Aa nu er det retsom dypet
aabned sig for menneskekrypet.

*

Tænk Dem saa en liten skute
som i høststormen er ute,
liten 'Maiblomst' tumlet om
av de vilde vandes flom.
Skrøpelig som nøtteskal,
skroget læk og seilet traser,
sorgen vældig, lykken smal. —
Hvad de utstod for strabaser,
ravende i uveirsnat,
trodde sig av Gud forladt,
Englands ranke protestanter,
Englands bleke emigranter
som i ørkenen drev om,
før de fandt sit Kanaan!

O den tapre lille skare,
o den brave lille trop,
o et mod i nød og fare,
o en kraft i sind og krop!
Læs kun hvor de dreves ut
for at de bekjendte Gud!

tidens hadskhets lænker slæpte,
hvert et lunes falske bud
og dens utaalsomhet bar —
uretten som ved den klæbte!
Hvor de maatte smake
hjemløshetens malurt, beske lake,
føle sig det sprukne kar!

Heller dø paa vilden vove
under Herrens egen haand,
alt det kjære fare fra,
kanske kastes væk av ham
som ufærdig
og uværdig
til apostel for hans aand —
end i sløvhets tunge baand,
end i trældoms bitre skam
være prins og greve
og for Belial stræve;
menedersk mot livets love
fædrelandets paria
leve . . . .
Siden har Amerika
aldrig glemt de trængselsdage.

III.

Se det store krigsteater — se de sletter, fjeld og dal,
se de vidder uten ende, se de floder uten tal —
det hele panorama er en eneste val.

Se de sorte masser krype: "Fremad! Fremad! mine
mænd!"
og de lange stridskolonner som skal træffe dem
igjen —
o hør de salmetoner, o hør musikens drøn.

Og vinden bringer lyden av kanonernes brak,
og solskinnet belyser kamppladsens graa virak:
Det er Amerikas ungdom som slaas for slavens sak.

Der er skylregn av granater, der er byer brænder av,
og alting vælter sig omkring, som vrak i vilde hav:
Det er Amerikas herlighet som lægges skal i grav.

Men sandheten skal vinde, trods de tusen nederlag,
det er Herrens ildvogn meier i det rykende slag:
Det er Amerikas fiender som dømmes nu idag.

O retfærds hete flamme der brændte nys saa vag
i slaveriets voldshaand som skjændte frihets flag:
Det er Amerikas ungdom som dør for Dig idag.

*

Se den lille nybygd, se den lille stue
i sin rydning her i skovens stilhet,
hvilket fredfuldt, trøstfuldt skue
langt fra krigens vildhet.

Der er ingen ild paa pionerens grue,
og den staar forladt, den vene vesle stue:

Eieren forlot den tidlig,
mønstred som frivillig.

Han var en av hine skrækkelig forfulgte
som i Vestens fjerne lykkelig sig dulgte;
men da kaldet kom, han kasted alt og fulgte.

Svak han var av arm og maadelig av helse,
men som han blev frelst, han vilde andre frelse,
har musketen baaret
nu paa sjette aaret.

IV.

Men saa kan det ogsaa hænde, Du har ladet Dig
forblænde:
For en bytting skytsaand været
strøet Dine skatte ut som om han var prins og gud,
med Dit huld en skarv beæret.

For der er dem, Du kjære land, blandt Dine sønner
som ikke en av Dine tanker fatter, skjønner,
som ikke et av Dine forsæt rummer,
for hvem det kommer bare an
de av Dit svære fulde melkespand
den søte gule fløte skummer.

Det er nok Dig som maa ta vandringsstaven,
for de er mænd, mens Du er slaven,
for de er tærskere, mens Du er havren,
de børn som smilende Dig graver graven —
det snyltekryp som paa os lever,

de herrer paa hvis kjæver
naturen malte 'Caliban.'

*

Men Du tror ei paa det onde:
øieblikkets skygge kun.
Hvad kan ventes av en bonde
som ei engang læse kunde,
da han kom? Uvidende, vildledet,
kan Du forlange han skal se det?
Bi, det varer kun en stund:
Han skal lære ret og skjel,
han skal bli ideens træl,
ganske som Du er det selv. . . .

Solopgangen er os nær,
mønstres skal den lysets hær:
Her skal nye baner prøves,
her skal friske kræfter øves,
her skal løses mangen gaate
paa en anden, ukjendt maate;
her skal resultater vindes
som skal siden altid mindes —

Arbeid! Arbeid! er vort løsen,
Evnen vækket! Op av døsen!
Arbeid med Din hele sjæl,
arbeid for det fælles vel!
Ingensteds var arbeid saa høiagtet,

lediggang saa dypt foragtet,
som i denne nye verden:
Ny i hver en fibre er den.

LYREN.

Lyren er ikke mer paa moden,
den falder ikke mere i folks smak;
den er en fremmed snart paa kloden —
dens klang er sitrende og spak.

Istedenfor en lyd saa zart i tonen,
saa skjælvende og varm som hjerteslag
vi har pianoet og grafofonen,
basun og gong, bombast og brak.

Hvor træt en blir av det rabalder
som kvæler stemmen i hver ydmyg barm,
hvor ingen lyd til jorden falder,
— vor tid er fræk og ynder larm!

Hvor alting skingrer, tuter, skralder!
Hvor tungt at aande i den messingluft!
Kulturens have, synes mig, forfalder,
et belj av farver uten skjær og duft.

Ja det er dette orkestrale,
demokratiets bryske sammensang,
det skinsykt praleriske sociale,
som ikke taaler egen mening nogengang.

Og lyren er jo bare enetale,
dens stemme monner ikke i vor tid,

hvor massen egentlig er det centrale,
og man maa storme skal man række dit.

Den er for spæd! Men den er kvadets stemme,
et Kosmos i et muslingskal,
den vil forsone, ikke skræmme,
den synger om en sjæl iallefald.

AMERIKANSK SEPTEMBER.

Nu glider sommerens hete sin vei
og løfter det trykkende aag —
og jorden befries, hvor vaanded den sig,
nu smiler den dog!
Trods vaarfriske ungdom som solen tog hen,
hvor skjøn er den end.

Den styrtende regn og tordenens brak
og lynets hvidglødende brand,
en dommedagsrædsel, et dræpende slag —
har ældet det smilende land,
men endda, trods skjælven, som kummer har skabt,
al kraft er ei tabt.

Til kirke gaar alle med bog i haand
og ivrige, ilsomme skridt,
at prise den Gud med taknemmelig aand,
som skjænkte hver sit:
Fra huset deroppe, hvor klokken slaar,
gaar suset vidt av et salmekor.

Men her mellem krattet er ogsaa en pagt,
er ogsaa beskuelsens stund,
for aaret har hele sin blændende magt
paa alteret lagt,
og jorden har skiftet sin tidlige pragt
til efteraarsdragt.

Saa stille er luften, som var den i blund,
der sitrer kanske et blad —
og billedet der paa den stenete grund,
som høstdagens sol i sit svævende spind
i guld virked ind,
forstyrres kun lidt, naar den famlende vind
opsøker, den vet ikke hvad.

Men skoven, som skifter sit grønne hang
med toner i brunt og graat,
med skinnende gult og blødende rødt,
lig smeltende rytmer i salmesang,
lig orgelklang —
er hymnen som stiger
i svulmende bølger og falder og higer
mod himmelens blaanende hvælv,
i høstens kapel.

AKVARELLER.

Der var en tid —
og jeg kan ikke huske heller
saa nøie, naar det var —
jeg vilde male akvareller!
Jeg malte ogsaa. Men det var ei længe —
jeg havde ikke tid, og der var ingen penge:
Jeg maatte tjene først mit brød,
avhjælpe øieblikkets nød.

Det hjalp ei, jeg blev drukken av en sky,
og farvens pragt beruste mig paany,
hvad monned det mod skjæbnens arge spil:
Hvad skjæbnen engang vil, den vil —
og enden blev, at jeg kom ikke til.

Og jeg, som elsked friluftslivet
og kjendte skov og mark saa vel,
mig blev en skolestues tykke dødluft givet,
min aand tog sundhedsbad i lærebøgers isblaa væld!
Jeg elsked lys og fine farver —
det er nok noget ifra farfars far vi arver —
og haded støv og tøv og dovendyr og drog:
Jeg maatte ind i møllen, blive pædagog.

Og siden
har jeg hele tiden
bedt og stridt,

og stridt og bedt,
at jeg maatte faa lidt fri,
ikke bare blive slidt
til det rene pergamentskelet
mellem livets festlige fabrikmaskineri!

Det næste efter farver er da vistnok ord,
og kan man ikke male faar man skrive.
Min Gud! Man har en sjæl, man være vil ilive —
og ord jeg drømte om, hvorend jeg fôr.
En gylden kop jeg længted efter,
hvori jeg kunde gyde mine tankers saft:
Jeg skrev paa tysk, paa engelsk, øved mine kræfter—
men mest jeg kræved modersmaalets stille kraft.

O maa min fylgje staa mig bi,
og jeg faa evne, lykke, til at si
hvad jeg har villet — saa tilslut,
hvad disse blade her fortæller,
saa godt det lar sig gjøre, blir et substitut
for mine tabte akvareller.

BALLADE.

Prærien ligger i solen het.
paa veien kryper et ligtog avsted —
i langsomme skridt med klagende spil
de følger en broder ad gravlunden til.
Tra ra ri ra!
Men klokken hun ringer i solen.

Vidt strækker sig landet, et bølgende hæld
av frugtbare marker, et rigdommens væld
av mais og av hvete, av løvskoves pragt!
Derhenne er byen i sommerlig dragt.

"Den sol er en lue, den brænder saa vred;
al livskraft fordamper i drivende sved —
saa trøisamt er livet, saa slitsomt det aag,
det er som det gisper, det gisnende skrog!

Den sol er en pine, den brænder en død,
man er ved at daane, en overhaands nød —
det er som man blev i en smelteovn stødt:
slig skal man vel bøte, fordi man blev født!

Den sol er en rædsel, saa voldsom dens glød,
og blodet, det koker, og hjernen blir sprød.—
O Gud, skal en aldrig paa strævet se slut,
men jages og plages til sidste minut!"

*

De vender til avsked — et lettelsens suk!
— en grav er en grav om end aldrig saa smuk —
i solskinnets jubel er stedet kun trist . . . .
og tanken ei levner dem ro eller rist.

Saa flink de marscherer med klingende spil,
fortrolig i klynger, ad landsbyen til.
"Den kirkegaardsplet er et synderligt sted!
Det isner i marven av al denne fred!

Det puslende luftdrag, den famlende vind,
som stryker saa lavt og stolprer saa blind,
det er vistnok tanker som tumler omkring
og ingen vei kommer, men lister i ring.

Saameget der er som til udtryk har trængt,
og aldrig blev sagt men i muld indestængt,
det kanske skal aldrig fulbyrdelsen naa —
og derfor i knoklerne ulmer det saa.

Saa pragtfuld er dagen! Den blev os nok sendt
en venlig advarsel, som vi har fortjent,
hvor længter vi nu mot vor strævsomme dont —
for døden er Neiet! Mot det gjør vi front."

*

Deroppe i lunden, hvor aanderne bor,
der er der saa ensomt. Cypresserne gror
i stormslagne grupper og skaber den nat,
hvor haabet tar avsked, og livet gir tabt.

Deroppe i lunden, hvor aanderne bor,
der er der saa stille — kun tonerne naar,
fra skaren som svinder, den ensomme plet . . . .
og vækker til liv, hvad til hvile var stedt.

Som hvitklædte skygger stenene staar
og stirrer mot veien, hvor ingen mer gaar . . . .
den dype forladthet, den er som et skrik
mot alt det som var — fra et levende lik.

"Vidt strækker sig landet, et bølgende hav
av frugtbare marker — og her kun en grav!
En endeløs vidde med løvskoves pragt —
og jeg kun en skygge til glemsel henbragt!

En tigger ilive er mer end mig . . . død . . .
han er dog en gud selv i hunger og nød!
Mens jeg — en klump jord mellem stene og straa —
kan aldrig mere de levende naa!

De vandrer derhenne med tungvindte trin,
og dog er de glade og lette i sind —
med hungrige øine jeg følger de skridt . . . .
o var jeg iblandt dem, hvad end jeg har lidt!"
Tra ra ri ra!
Men klokken, hun ringer i solen.

INDLÆG OG PROMEMORIA.

for de tre miskjendte konsonanter *b g d* som nu skal utvises av sproget.

De er tre gamle herrer
med kalvekryds paa skjorten,
og det kan gjerne være,
de har lidt pudder i parykken.—

—Ja, tiden pudrer hver og en,
man starter ud, er ung og pen,
og vips! saa er av al den glans
en falmet krans,
slet ingenting igjen!

Saa gik det plent bemeldte kavalerer,
det holder haardt at kjende dem igjen,
fordi —
da de var unge, ei! da sat de paa en grønne gren,
var kongelige embedsmænd,
studerte folk, som riket gromt regjerte,
og med sit væsens ynde kvinderne besnærte,
samt gav til vore urnorske manerer
lidt pli —;
men skolen blev dog deres rette hjem:
Den stærke flom maa ensteds stemmes,
og aanden i betids til livet tæmmes,
de blev vor mentor og vor ven,

som os av barbari manuducerte,
og vore haarde viljer bøie lærte:
Hvad nu vi er, vi skylder sikkert dem.

Ja, det er sandelig lidt stridt,
at, naar man kommen er saavidt,
at pøikerne til folk er blit,
saa skal man slænges væk som en stump kridt.

De er tre gamle herrer
som nok er komne i ulykken;
nu faar de ikke længer bære
selv navnet norsk med ære.
Beskyldningen, en sort en,
er, at de gjør os end til træl,
og saadan rent forværrer
vor gjæve mening om os selv.

Men naar jeg nu dem fører ind
i stripet vest og skjøtefrak
og knæbukser av semsket skind
og bænker dem paa Deres krak:
Her har De vore Eidsvoldsmænd!"
Saa daaner De nok ikke hen,
men sier mig kanhænde tak. . . .

Saa var det at nationen fik den nykken
at reformere sproget gjennem trykken;
og spansk i kam og fjær, som rene haner,

den fiked til de arme veteraner:
Ud med Jer! (Nei, kjære,
nu skal det være — i tugt og ære —)
Ut me Dere!

Det er sletikke morsomt, naar man er blit hvit
i alskens arbeide og strid og flid,
at høre, at man ikke er av rette sorten,
og værsaago': Se der er porten!

Og jeg har hørt, de er blit kaldt 'indsiddere'
i Norges sprog, og ellers intet videre!
Det er omtrent, som at bli knivet . . . .
for kjære — har vi ikke indforlivet
fra tid til anden tyske, franske,
hvad sier jeg? — latinske, spanske,
tilegnelser som ind har sivet
og gjort dem ét med sproget fuldt og ganske?
. . . . Hvorfor da ei de gode kjendte danske?

Jeg vidste ikke, at de 'stjal sig ind'
i sproget, holdt sig der, det rene 'hjernespind' . . .
i firehundred aar har de vært hjemme
og levet landets skik — hvor *kan* vi glemme!
Men jeg har sat ved deres bord,
og jeg har drukket deres ord,
og jeg har brukket deres brød —
og jeg kan ikke se paa dem som død!

INDIANERTÆPPET.

I.

Ah, der er det, høvdingtæppet,
tykt av uld og tæt og vægtigt,
lik en hel historie mægtigt.

"Lyn i Skyens" kongekaape,
al den stas han nu har raad til. . . . .
"Bjørn i Hiets" luretæppe,
hvori han sin armod hyller —
— eventyr, som den borttryller:

rødt og sort og hvidt, i straaler,
linjer, stjerner, ruter, striper —
— sælsomt de ens tanke griper!

Solens trolddom; lys og mørke;
lynet som i zikzak iler,
taaken som paa sletten hviler;

dagens glød som frost fordriver;
livets veksel; aarets saga;
prægtigt i sin enkle storhet
det i linjesprog beskriver.

Røken hænger endnu i det,
osen av teepee-ens vagtild,
av de stekte dyresider —

lugten av tobak som svider —
hvorfra intet kan befri det.

*

Men han intet ufint finder
ved det — tvertom, var den lugten
mindre skarp, var han paa flugten.
Bjørnen har sit hi, og ræven har sin hule,
indianren er der intet, som kan skjule —
er den hvite mand paa krigens sti,
slipper han saalidt som nogen fri.

Men nu hører han en stemme
som sir til ham: Du er hjemme!
Og han føier sig derefter,
lydig mot de stumme kræfter.
Faren — har han lært at sky den?
Hvilen endnu mindre — skal han fly den?

Lik en mand fortabt i minder,
taus og kold ved hvad gaar for sig,
slaar han tæppet bedre om sig,
rokker, mumler, tumler over,
ansigtet mod jord — og sover.

*

Hele somren nøken
gaar han, stolt som høken.
Haaret fedtet,
glinsende og flettet;

smukke armbaand, mokkasiner. —
I hans skind er kobrets glød
dæmpet til en dybre lød:
Solen har ham farvet,
barket, garvet,
til hans hud og kinder
mat som bronsen skinner.

— Nøkne gik i Grækenland
fagre guder — ah! men han
er ei gud i den forstand —
ligner ikke engang Pan!
Andre vilkaar har han arvet:
er i alt naturens barn,
slægtning av de vilde dyr,
aner uraad,
ser forraad,
og ved første varsel flyr —
er ei hersker, kan ei tvinge,
maa bedrage, fienden bringe
ved et kunstgrep i sit garn.—
Likevel er han den første
i sit rike.

Mægtig glider luftens ørn,
rædsom er den vilde bjørn,
skovens fyrste,
listig kan sig panter
paa sit offer snike:

farer lurer alle kanter.
Kamp og modstand,
horn og tand,
alting paa sin spidse bragt —
selv i svaghet overmagt:
antelopens flugt
styrke viselig forbrugt!
Mennesket er dog den største,
utvalgt til at være
for en tid det skabtes herre.

Hvilket herligt legem, bygget
i fuldstændig harmoni
med de kaar han lever i!
Strengt og klart i hvert et træk!
Uforlignelig adræthet,
grazie og lethet;
frie muskler, brystet bredt,
aandedrættet frit og let;
slanke lemmer,
ranke, stramme,
lik en aspestamme,
som et fond av seighet gjemmer.
Krop, som sygdom ei har rygget;
trods de haarde kaar ustridig
like myg og like smidig:
Jægerkrop som altid ung er!
Hvorpaa nød og hunger

levnet har kun, hvad var nødigt —
skrapet væk alt overflødigt!

*

Rullet som et pindsvin sammen,
hovedet i skjul, som kyssed
han i søvne moderjorden,
hvori han har dype røtter,
er hans legem dødt og borte,
mens hans aand har frie føtter.

Og han drømmer,
at han svømmer,
at han synker under vandet —
blir en fisk — derfor han kan det.

Og han synes, han er laksen,
prinsen mellem verdens fiske,
sølvmorsglinsende og fager,
som i fosseskavlen springer.

Huj! hvor sprøitet om ham klinger,
mens han langsomt klarer stupet —
det er koldt og svart i djupet,
men deroppe er der solskin.

Og nu ser han klarlig faren,
garnet — de har sat ut for den!
Vildt han pisker om med svansen,
— Skal han sitte snart i snaren?

Han kan se et legem glide,
langsomt, som en sten til bunden,
føler noget bittert svide,
sitter som en ræv i saksen —

blir med ét som fri fra angsten
og maa le —: "Den Dummes" haarpisk!
Arm, som rækker, løfter fangsten —:
viser kun en mager katfisk! *

*

Krøpen som en maar paa hellen
som henover strømmen luter,
hvor man hører vandet plaske,
styrte ned i dype skaalfuld —

der, hvor skoven ligger lukket,
og de lange skygger lurer,
som han lurer selv paa bytte —

har han brændt til kul og aske
kvist og kvas og stærke grene,
og der steker han paa stenen
fisken, han har netop stukket.

---

* Indianeren fanged storfisk ved at dukke under og holde den med begge hænder og legemet. 'Den Dumme' er tydeligvis økenavnet paa Daimekas medbeiler som altid kommer tilkort.

Se — da hører han en mumlen
som til larm og stormsang stiger!
Langt, langt borte fælt det skriker —
træet ryster, hutler, sukker,
og den vesle bækken graater:

O Daimeka — dræbt mig har Du —
dræbt Din broder, ben av Dine,
kjød av Dit! O ve! — Sig ikke
jeg var ukjendt, troldomsbunden,
hekset ind i fiskens legem!
Saa Du ikke, hørte ikke
stemmen, da jeg bad — Daimeka! . . . .
. . . . Og han flygter rædselsslagen.

*

Bjørnen er det nu han veider;
bamsen — dristig pandebrasken
knuser han paa skovens kjæmpe —
men som siden med en stemme
altformeget lik hans egen
synger til ham, mens han flaar den:
Søn! Far varlig, vær forsigtig,
hvordan Du Din far behandler —
høvding er jeg, vandrer viden — !
Skulde Du Dig ikke skamme?
Jeg er stamfar til Din stamme.

Og han hører slægten svare
som én mand —: Hr. Oldefader,

tilgiv, at saa kjækt vi vog Dig;
bjørnestek utmærket mat er —
mon i os Du ei bedrog Dig?
Lad os si det med det samme:
Vi er ikke av Din stamme!

*

Mer og mere løsnes rammen
om hans syner, de blir dunkle,
alt det skete flyter sammen.

Han er atter i sin wigwam,
i sin stammes trygge gjemme,
hvor han kan dens puls fornemme —
i de tapres sikre leir!
De har gjennemgaat ilddaaben,
de har pyntet sine vaaben
og de drager ut til seir!

Seiden koker, saa den syder —
han kan se, hvor tyk den flyter,
maismel regner fjernt og nær —
— al hans længsel sig fornyer,
om sig fugleham han kaster,
kaapen med de smukke kvaster,
med de blaa og røde fjær —
\- - - - - - - - - -

og han føler, hvor han haster
over skovbryn, tjern og fjeldkam,

til mod vesten grant han ser —
— føtterne staar end i vandet,
men om panden røde skyer
som belyser hele landet — —
Guden . . . som gir deiligt veir.

II.

Ja, hans liv er episkt, al hans digt og sang er daad—
naar han glider, som en vildand, snygt og stille
i sin slanke birkebaat,
under fjeldets lys og skygge,
henad flodens blanke flater,
hvori golde klipper bader,
henad søens gyldne speil —
plumret kun av skum og stænk,
naar han rører padlens blad —

er han midtpunktet i stundens maleri,
summen av det liv som banker allevegne,
kjernen i dens glødende mystik.
stemmen i dens mumlende musik —
er akkorden klar og fyndig
i dens kor av dumpe røster, lyd,
strøm av viljer brusende og bryndig,
fuld av rædsel, fuld av fryd —
vidnet om det tause trylleri,
solens gjøglen, mørkets alvor,
livets, dødens skarpe lek,
som omsvæver disse egne.

Vel han vet hvert tegn i dette sprog!
Han er lydhør for dets rytme:
dødens runer, livets voner,
læser han som i en aapen bog;
— tolke kan han det vel neppe,
men han væver ind det i sit tæppe!

*

Hvorfra havde han vel ellers
dette alvor, denne visdom,
denne taushets dype glød —
delte han ei alles skjæbne,
leved han ei mellem aander,
mellem sjæle uforløste,
mellem liv i dyst og nød?

Altets liv regjert av love:
Du skal fødes, Du skal dø,
Du skal leve, Du skal svinde,
lydig skal Du aaget bære,
det er tjener Du skal være.—
Og det andet større bud:
Du skal kjæmpe for Din skygge,
solens pant at Du er til,
Din tilværelses bevis. —
— Det er gaaten, som ham tynger,
og forsoningen — den mangler.

Alt det skapte frygter døden.
Træet ser med spilte øine

faren langsomt komme mot sig,
og det viker, skriker, truer,
bander den med tusen munde.
Græsset lytter, speider, aner
øieblikket i et kor av sukke,
da eiheller det skal være.

Kilden suger hvert et billed,
skyller det i vældet under,
men
  naar med udspilte næsebor,
  ængsteligt speidende øine,
  forsmægtet fra flugtens og jagtens
  forødende hastværk, mulen i
  bækkens rislende vand
  hjorten suger forfriskning —
  — o hvor ber den den bønlig,
  sagte gurglende, spare
  vældet — imedens den drikker!

Eller i skovens inderste dybde,
ubetraadt endnu av fremmede fodtrin —
hvor har den strenge, rædsomme ensomhet,
lydhør for skabningens angstskrik,
samlet hele sin vælde!
Der skal de nyfikne, frække forødere
sløret ei løfte som dækker dens fristed —
skuffete, stanse og fly!

*

Indianren ser det klarlig:
Det er liv, som gjør ansvarlig,
det er kamp som sikrer livet!

For den store Aand har ment det slik:
Alting er ilive, stort som smaat besjælet,
sjælløst er kun det som er forkjælet —
men hans visdom har tillike paabudt krig,
for at kraft skal møte kraft, bli øvet,
maale sig i dyst og overleve støvet!

Men den kraft, som skal bekjæmpes,
er ei altid livets magt —
— og han bruker en parabel
for at faa det simpelt sagt:
Alt, som lever, har sin skygge,
livets aand;
alt, som levet har, sit gjenfærd,
dødens aand!
Spøkelser er allevegne
av de ting som levet har,
de har magt, naar sol er borte,
og ens skygge ei er klar —
— skridt han hører, hører fotfald,
ser en arm, som mot ham naar —
kun en stamme over stien,
kun en busk som svam i vinden,
kan han øine — men han fatter,
det er døde evner som vil række

livets egne for at slaa dem. . . . .
Vil for liv han livet vinde,
se, da maa han naa dem,
se, da maa han døden trodse;
for at vinde, maa han vove,
og som HELT maa han gaa under,
— ellers blir han selv et gjenfærd. . . . .

For det ansigt, som han skuer,
intet lever, som ei duer!
Haarde linjer, dype furer,
fjeldet lik, hvor skredet skurer!
Dystert er det — majestætiskt —
fuldt av ar og skarpe kanter . . . . .
frygteligt, fordi det sandt er.

Thi for ham er livets løsen
mod — og heltedaad dets krone!
Hans er ei det smaa og pene —
han er stor — og han er ene!

*

Og saa lidt har han forstaat at være
nænsom mot sig selv og andre,
og saa strengt har livet brugt ham,
og saa slet har virket 'fredens' lære,
og saa nødig har han villet sig forandre,
og saa daarlig man forstod ham —
at nu føler han sin skjændsels hele brod:

Alle tør hans livssyn klandre,
racekrig er blit hans bitre lod —
alles haand er vendt imot ham.

FARVEL TIL DAGEN.

Velkommen nat! Vor dag er over.
Hold Du blot solen
indunder kjolen
saa tæt og tyst
ind til Dit bryst!
Vor dag er over.

Du hvilen lover!
Nu slukkes lys i vestens kover,
det sidste glimmer blinker
os sit farvel og minker —
gardinet trækkes for,
og nattens fred er vor:
Om lidt vi sover!

Farvel, Du lyse dag, som vover
alt, hvad Du er, for hvad Du lover!
Gud mørket sender,
Din travlhet ender:
Dit værk er endt,
skjønt ei fuldendt!
    Farvel,
    farvel!
Dit liv er over.

HAANDEN.

Hic pietatis honos?

En haand, en haand! Hvad er en haand?
Er ikke den det egentlige menneske,
hvis tanke, vilje, syn, omsat i handling
som ved en pludselig forvandling,
som ved et lyn tillater os at se,
hvad før for os var ikkun anelse:
det menneske vi lever med —?
Er ikke den det fine instrument
der, lik en følsom, agtsom viser,
med spring — med ryk paa ryk —
antyder evnen spændt,
paapeker sjælens høie eller lave tryk
av iver, lyst, dynamisk vilje,
og kommer i den ei tilsyne karakteren
i rækkevidden, anlægget, manéren,
hvad den av gavn forliser,
av godt forsømt, av ondt anvendt,
hvad der maa strømme over
i helligt virke, vægtig daad —?
Et bindeled, en ledetraad
fra selv til andre over—?

*

Pianolaet spilte en toccata,
var det Scarlatti eller Chaminade?
jeg husker ikke, vet kun, hvor jeg sat,

jeg lytted til et virvar, stemmer, toner,
som slynged sig uendelig og sindrig ut og ind
i myldrende stier, i rislende bække,
og endte med et spring i en aapen slette,
med utsigt over havet, det violblaa hav.

Sommernattens varme hvile, svale stilhet
vifted ind —
alt var beskuelse og mildhet.
Du sat med haanden under kind,
og drømte, mens Du drak musiken ind:
at lytte til dens drømmespind,
dens billedvævning, var bestandig Din fornemste
lykke.

Din sjæl var tørstig, stykket var en mesters stykke:
Det var saa svalt at vandre der,
let at slumre under disse høie trær,
vanke om og glide med
mot kanske altid større herlighet,
mot saligere trængen ind,
fortapelse av selv — av overbyrdet sind.

Musiken endte? Hvad vet jeg!
Jeg glemte den og andet, kun Din haand
jeg saa, den lille haand, den fine haand,
den blide trone for Din milde aand,
Dit stærke, smukke, mægtige profil,
Din ildsjæl og Dit skjælmske smil —
en arbeidshaand, den hvite haand

med sine ferme fingre,
det sikre baand
imellem værk og værkets aand,
Din kloke, klare vilje!

O denne haand, hvad har den ikke alt utrettet
av smaa og store ting, med kjærlig omsorg flettet
de tusen fine strenge som forbinder
os mennesker og gjør at vi hverandre finder
i gode raad og hjælpsomhet — og lettet
den lange vei for mangen mødig fot,
git den bekymrete fornyet mod,
og hjulpet, hjulpet; lagt tilrette,
paa tusen vis, snart hint, snart dette
for uven som for ven (i ædelmodig glemsel dette!)
O der er ikke ende paa de tjenester!
Den er vor støtte, ven og fører,
vor Cæsar, Hannibal, den lille haanden der
som nu Din kind berører.

Og jeg vil gjerne kysse disse smekre blomsterstilke
som dølges næsten helt av kniplinger og silke,
og jeg vil gjerne holde den i min,
den varme haand som viser os Dit skjønne sind.

O den har aldrig gjort en skabning ondt,
bedraget ingen, ikke ført en dolk,
som gjør i mørke mange folk,
skjønt den har ført en kaarde,

og fegtet som en mands med støt og finte snar
for ret og skjel og det som større var:
for fremtiden — i selvforsvar!
sendt fienden vel avgaarde.

Skjønt det er ikke bare her det ender:
Du er ikke bare aggressiv —
forpurre andres snare, være diplomat,
med aandrigt mottræk gjøre mat,
behændig daske væk den løse kniv —
den lek forstaar de, begge Dine hænder.

Nei bygge — bygge op og bygge paa,
og langsomt, sikkert spiret naa
og ingensteds se muren revne slaa,
men mægtigt, frit, det hele staa —
– – – – – – – – – – – – –
for der er intet utført, smaat som stort,
som ei er uttænkt, planen, ridset gjort,
i hver en gjenstand klar og grei
grundvolden lagt, før Du med resten gaar ivei
og lægger sten paa sten i dagstøt slit,
og bjælke over bjælke i uselvisk flid —
– – – – – – – – – – – – –
til endelig en levende organisk ting
opstaar fra næsten ingenting,
ei længer tankedamp og dunst,
men sikker og vel overveiet kunst.

Slik er Dit værk og stort er det
—men større end, fordi Du lidelse
har altid havt at kjæmpe med:
Arbeid' og smerte er det tvære spand
Din haand har styrt, hvormed i røs og sand
Du uten klage, uten tegn
paa bitterhet, i sol som regn,
dag ut dag ind, med smil om mund
og varme klare øine hver en vaaken stund
har pløiet op den haarde, haarde grund.

Og Du har ikke bedt om tak
for noget Du har gjort, den drøm Du — ak!
har længst git op; Du tænker, tror,
at slik skal mennsket være: stor
i formaal som i liv, i værk som ord.
Og derfor, tror jeg, naar Du lytter til musiken,
forglemmer Du hvert slængord og kritiken,
og glider ad de mange lange stier
som mot en aapenhjertet bold befrier
mot aftenrødens stille sletter, guld og rav,
og fjernt derborte vinkende det aapne hav.

FUGLEUNGEN.

Aa, Du lille stodder, det er godt Du er forsigtig,
og gjemmer Dig bort — Dit liv staar paa spil!
der er nok av ambuskader heromkring,
Du vover ikke flyve, endnu — rigtig,
vingerne, det vet Du, strækker ikke til.
Du sitter der saa ensom, vaat og pjusket,
Din kjole er paa sned, Dit antræk sjusket,
en ængstelig, usikker, hjælpeløs ting —
kan ikke synge, kan bare lidt pipe,
og skraale som forrykt, naar Du er i knipe.

Ja det er saken, Du er ikke færdig,
en begyndelse bare, funke, primitiv;
Dine vinger har ikke sin bæreevne,
og om Du sang vilde halsen revne,
allikevel er sangen Dit egentlige liv:
Du synger ikke endnu, men Du er ihærdig,
Du vil gjemme Dig bort, Du *vil* holde ut,
og en dag, naar jeg sitter her selv og spiller,
har Du lært av 'Far' de smukkeste triller
og synger omkap med mit bedste prælud'.

Men nu er Du bange, især for det store,
og jeg er saa stor, Du er halvdød av skræk,
at gjøre Dig ondt kan vistikke mig more,
for pjusket og vaat og med haltende tunge
min egen sjæl er bare fugleunge

som i selskab med det store daaner næsten væk,
især naar jeg staar for den store syngemester,
Ham som har lært os det lille vi vét.
Men engang skal jeg synge med i verdens orkester
det mægtige og store jeg har levet med og set —
det vil da si, hvis Mester d. e. viljen naar mig,
saa forinden kritiken d. e. katten ikke faar mig.

HØSTEN.

Trillende blade,
trinde guldskillinger
høsten har samlet i lade?

Lekende ruller
henover veien de —
saamange vitløse nuller?

Skygger er de, som
strømmer mod Charons baat —
danser forinden i støvet lidt om!

*

Flagrende blade
føiter i luften som gale omkring,
altid den samme ting:
Raslende
varslende
gjenfærd av dage
engang saa glade,
tid uten make,
ungdommens fagre tid,
varm og blomsterhvit!

Visnete blade
vimser i støvet saa bleke omkring,
— jagende
plagende tanker som kredser i ring!

Hvor har jeg set dem før?
Var de ei bitte flag,
flagende ind den dag
vaaren var lykkeør,
opfyldt av sang og klang og rosenskjær?
. . . . Nu er den herlighet længst ikke mer.

*

I aftenguld og glød
gaar solen under.
Fra vest, hvor himlen rød
endnu en stund er,
et gjenskin falder grelt
paa fjerne fjelde —
en dom er fældt,
et budskab meldt
om storm i al sin vælde.

*

Nu rører vinden sin vingespids,
nu spiler den ut sine fjære —
og pludselig er dens vingeslag
som fuglen Roks saa svære!
Støvet raser som furier paa flugt,
det jager som vilde mænader —
regnen styrter sig hovedkuls ned
og pisker, hvor ellers den bader.

For døden rider sin kulsorte hingst,
. . . . nu skal han samle i lade,

nu skal han samle i helgenskrin
de sidste skjælvende blade,
som tumler omkring i veir og vind
til blæstens klaprende tamburin.

Men livets sære, grublende sfinks,
hensunken i drømme, er uforstyrret —
— den syrlige lugt av det døende løv,
som muldner i dynd og smuldrer til støv,
det skarpe lys
og isnende gys
av skræk gjennem træernes grene, —
hvad skulde det ellers mene?—
er bare som noget forvirret,
som rører den ei:
Den stirrer kun indad . . . .
Og koret, som synger aarets requiem
med dype rullende stemmer,
som ingen levende glemmer
som engang har lyttet til dem —
den hører det ei . . . .
— — O var det ei Sinbad,
som seiled og seiled og aldrig blev mæt
av eventyr, skjønt det gik ham slet?!

HØVLEN.

Jeg har altid tænkt en snekkers
dont var rigtig ferm og lækker:
Tænk, det hvite, vakre, træ
som de folk arbeider med!

Kan det negtes snekkerfaget
er med store ting optaget?
Tænk, en planke styg og ru,
plump og grov, som denne nu —

(er et utkast til et bord
hverken heldigt eller stort)
bræddeskur og plankegjærde
blir det, hvor den er paafærde!

Det er finhet som vil vare
længer end den simple vare,
styrke er ei verdens salt,
styrke-finhet — det er alt.

Ergo bør den ikke mere
raaprodukt-ivt eksistere,
og nu trænger til dens liv
høvlen med sin skarpe kniv.

*

Høvlen er den store jevner
av de smaa og store evner;

den kan gjøre, grei og fast,
tynd som pitprops mangen mast.

den kan ogsaa løfte op
smale list til ærens top:
omfanget ei noget skjel er,
det er skikkethet det gjælder.

Høvlen er den store mester!
Ah, den vet nok, hvad som bedst er:
høvle blank og høvle pen,
høvle fri og høvle ren.

Aa, det svider, naar den river
bort en knart med agtsom iver,
flækker av den tykke hud,
biter ind som rene lut.

Det er alle disse lyder
som saa inderlig os fryder,
det er dette "om" og "men"
som skal kværkes lidt om sen.

*

Hvilket drabeligt uvæsen,
støt og hvin og brum og blæsen —
som to mennesker omtrent
der tar munden fuld paa prent.

Og her kan De vist fornemme
streng og fyndig "mentors" stemme,

og her falder "puer" ind
mod i hu og brysk av sind.

Ingen argumenter føre
nytter — eller protestere,
for en ikke-snekkers øre
er det ulyd — intet mere.

Jeg vil synge høvlens pris,
— synger gjør den paa sin vis,
men vort øre ikke vører
halvparten, av hvad det hører.

Jeg vil synge høvlens pris,
utak! det er verdens vis,
og jeg selv i mine dage
fundet har dens tugt en "plage";

men nu har jeg lært og vet
mellem den og skovens stamme
er der animositet,
tankegangen ei den samme.

'Gi Dig hen', er høvlens tale,
'underkast Dig det totale'!
'Jeget'— det er træets sfære,
'vokse vildt' — i sandhet være!

Og saa kan De nok begripe,
en av dem blir stedt i knipe,

træet oftest av de to
ender under høvlens kno.

II.

Høvlen.

Du og jeg tilsidst skal møtes!
Du og jeg! — Det nytter ei
at vi vil en anden vei!
Du fik ikke lov at staa
i Din vælde
uforstyrret der paa fjeldet!
Under øksen skal der blødes,
ingen skal sin dom undgaa.

Træet.

Du og jeg — det nytter, nei!
ei jeg vil en anden vei:
Det er andet jeg skal lære
end en prægtig furu være!
Du er mester, jeg er slaven,
mistet har jeg frihetsgaven;
jeg har tapt mit sikre hold,
blit et lunes kastebold.

Høvlen.

Om Dig bruste høst og vaar,
blæsten lekte med Dit haar,
skyen klapped Dig paa kinden,
der paa tinden! —

Fra Din utsigt ørnen fôr.
Du var stærk og rank og fager —
skoven er Vorherres aker,
hvor hans bedste emner gror.

Træet.

Konge var jeg paa min bakke,
men nu skal jeg bøie nakke!
Ah — nu maa jeg skulder sætte
under hjulet, vognen lette,
forebygge dens forlis;
løse av de gamle, trætte,
støtte alt, det gode, slette —
paa de andre slavers vis!

Høvlen.

Jeg kan fatte klart Din kvide,
om Du gløtter, kan Du se
noget i mig er av træ,
men det andet, det som fjerner
utvækst, verdensviljens jern er,
under det maa alle svide.

Træet.

Jeg skal pyntes, jeg skal slettes,
er jeg kroket, skal jeg rettes
ved en vel avpasset kur.
Jeg maa strigles, jeg maa trænes,

i mig alle fortrin enes
ved en timelig dressur.

Skal ei engang den tid komme
disse regler kjendes tomme
og man tydeligen ser:
Naar man mig saa grumt avklær,
det er *kraftspild* dette her —
jeg er bedre som jeg er.

Høvlen.

Ja, den tid kan sagtens komme,
da Vorherre ikke trænger
Dig og mig og andre længer!
Da han kan det hele gjøre
selv! — og ei behøver
os i ilden føre,
midlet som kun støv er.

Men hvis ei den skulde komme,
tiden som Du frem vil flytte
desformedelst den er *omme*? —

Vorherre vil sin skabning hædre
ved at gjøre den lidt bedre;
den maa ikke bare *være,*
den maa ogsaa gjøre nytte,
gjøre hyldest
ja, og fyldest
gjennem *værk* for livets ære.

Men om den skal hjælpe bære,
maa den sagtens gaa i *lære,*
ingenting kan fuldtut fredes,
evnerne maa strengt beredes,
ellers, kjære, kanske falder
fremtidsslottet med rabalder.

Dette staak, at vi er guder
som har bænket os paa puter
og bestemmer selv vor skjæbne,
er som haab av luften grepne,
er som braak av glemsomt sind:
Det er viljen med os maser,
overhører vore fraser,
som den hører veir og vind.
Men blir altfor flot' de streker,
i dens haand den største ek der
knækkes som en strikkepind.

KOMETEN.

Jeg saa den inat, et lysende ris over naboens hus,
for et øieblik kun:
En fnysende fjærbusk, en gnistrende strime, et sy-
dende blus,
som dirred mot himlens dunkelblaa grund,
hvor stjernernes lamper i klarheten hang,
et vidunderligt syn!
Av verdner langt borte jeg hørte et sus,
av levende strenge et klingende brus
mot rummets sangbund —
og morgenstjernen sang
med gylden mund.

Paa himlens rund et fantom den stod — et spil kun
den var?
O nei!
fra et langt større liv, fra en langt større virkelighet
end vor fælne tanke tør gripe og glæde sig ved,
sit budskap den bar.
Et jertegn som varsler om pest, krig og død?
Ja, om saa var?
Engang skal vi synke opløst i dens skjød,
den vishet er klar.
— — — — — — — — — — — — — —
Vi glemmer det hele; for dagslyset kommer, utvisker
dens skjær,

den paradisfugl med saa lysende fjær,
den glødende kugle som fløi paa sin vei,
det sitrende glavind, det svævende lyn — ?
"storm skal piske os, tørken plage os,
kulden knuge os, skuffelser nage os."
Usynlig den er,
usynlig — men der!

REQUIESCAT.

O snart er omme den gode tid,
hver dag er kanske den sidste!
Nu gjemt er alle de gode ting,
os høsten fyldte i kurv og kiste —
gav av sin overflod,
liv og hjerteblod.

Nu glider aaret mod hvilen søt,
det trækker stilt sig tilbake.
Det saa jo til at enhver fik brød,
nu skal det hvile fra sin umake —
endnu er luften varm,
solhet jordens barm.

O snart den kommer, den mørke tid,
de korte, uvisse dage,
da sygdom lurer ved hver en dør
og myrder gamle og undsir svake:
Vinterens hvite spind
spinder alle ind.

*

Snart rasler løvet kun tørt og haardt,
en egen stemmeløs hutren.
— Allikevel er i denne lyd
sletingen bløtagtig graat og sutren:
Finis! — Men frank og fri,
uten litani.

Hvor lidt vi takker for hvad vi fik!
hvor let vi glemmer vor lykke!
Vi mangler hjertets den rette skik,
uvorne just i det stykke.
O — skal ei *vi* engang
fatte høstens sang?

FISKEN.

Her har De for øie en nydelig liten forstening,
en fingerlang fisk, preserveret, med finner og alt.
. . . . Ei meget at kyte av . . . . sikkert nok bare en sild,
en stamfader brisling . . sardel — jeg har ingen mening!
Der ligger den, leiret i kalken, som smaafisk i kake,
— den lørdagskveld-kake, De husker nok, Mor pleied bake.

Saa liten den er, saa vil dog de lærde bevise,
den er fra hinsides istiden! Er nu det sandt,
saa sir den, min tro, spadille til mig og til Dem —
vi støvgran som høiest faar Tiden til at nyse
lidt stærkt naar vi kritler dens næse . . . . og er saa ei mere;
mens denne! En evighet maa den jo representere.

Her har De den, indbrændt paa stenen, fra hoved til hale,
metallisk, som var den av bronse — vidunderlig fint
har kunstnerens omhu arbeidet. Om bare en sild —
er umaken værd det den 'holde', troværdig "avmale"
i toto, det sker — og vi stakkarer, vi kan nok gape:
For naar har vel mennesket aarket et vidunder skabe?

Saa underlig er det og skræksomt, at engang omkring
den vimsed som fiskene flest, baade lekte og sprat

og føited med spillende finne fra bred til bred
i fryd og i rædsel; for én, en eneste ting
kom uavvendelig: hævninger, skred i søbunden,
— hvad vet jeg? Vulkaner forklarer jo alting
igrunden.

I dynd blev den æltet og kokt, for dengang var
verden,
saavidt mig bekjendt, vist herute mer søvand end
land.
Et havdyp var dalen, og tinden derborte en ø . . .
Tilsidst tørred søen, og dalbunden blev, som De ser
den:
Nu vandrer der mennesker tørskod paa bunden av
'søen',
og rosenrød skinner den sneklædte tinde paa 'øen'.

De talte om bregner, om ormegræs, sporer paa blade
. . . .
skjultblomstrende ulvefot. . . . . Dengang var
bregnerne trær
av urskovlig høide og omfang! For luften var tung,
og taaken var mester — en sumpig uendelig flate
med skyggeløs, vindstille, døsende ro allevegne;
kun hete og damp . . . graat i graat! Hvilke
traurige egne!

For jorden var nyfødt, ømtaalig; et tæppe den
trængte

for ikke at fryse, som nøken i rummet den laa . .
et hjælpeløst offer for hvemsomhelsts isnende pust,
som rifter og sprækker saa let i hudskorpen
sprængte —
og for dette klodernes spædbarn var kulstoffet dækket
det sov under, stille og lunt, til igjen det blev vækket.

Igjen en æon! . . . . Ikke bregner er mer
suveræne,
nu styrer reptilerne, fugle og slanger i én
urbilledlig form, den største vor verden har set. . .
Var til de endnu, jeg er vis paa, de kunde sans gêne
fra gaten bekvemt række op til vor fjerde etage,
slaa ruterne ind og udplyndre den hele menage.

De ser den vist grant, denne fortidens 'spruttende'
drage,
— istedenfor ild, lad os tænke os vand eller dynd,
det passer — som geologien har reinkarnert
fra brudstykker bare; den spilte nok basen de dage:
naar ret op paa taaspids den stod, balanceret paa
halen,
den saa vistnok alt mellem himmel og jord her i
dalen.

Monstrøse skeletter og skolt med omtrent ingen
hjerne:
Den vitløse styrkes symbol! Og dog hvilket frem-
skridt

paa skabelsens bane fra dynd, salamandre og gopler
. . . .
De var energi . . . . konsumerte de dorske og gjerne
forvandled til bedre produkt, koncentreret og lutret,
hvad ellers i mudderet blot vilde ligget og putret.

Saa skifter det hele igjen . . . fem tusende sekler,
og nu er der palmeskov, solskin og grønsvær . . . vor jord
er 'leken' endnu, men har skiftet sit menageri:
forsvundne er saurernes slægt, de ufyslige rækler,
isteden en brølende fauna av næshorn, . . flodheste . . .
men kattepushesten med fire smaa tær er den bedste.

Og her ensteds i det 'nyeste' liv er nok pladsen
for fisken, jeg nævnte . . . . arenaen fuld har den set
av vidundre, store og smaa, som fremstod, forsvandt
. . . .
at undgaa det sidste var ogsaa for den strabasen —
hvad morer mig mest, tror jeg, er at apemanden
og den har maaske *en passant* ensteds hilst paa hinhinanden.

NARRENS ENETALE.

Sharons rose, kjærlighet!
Sprungen av den golde ørken,
kummers tørre, dype sand,
stenet grund med skjulte kilder —
sjælens dype ømhets væld,
som ei rinder bredt og fyldig
midt i solens blanke dag,
men som glider som en traad
under jorden, under klippen,
mellem tusen fine rifter
ad en aare smal og trang,
som en stille livets klang,
fugtende dernede bunden,
hvorav rosens duft er runden.

Sharons rose, kjærlighet!
O hvor gløder Dine farver —
o hvor glædes ved Din pragt
sjælens øie træt av taaker!
Næret av den kolde dug,
lange nætters stille vaaken,
altets dype storhets ro
som forstaar ei støvets klager —
— — — — — — — —
— — — — — — — —
Skjønne under! — Sig, o sig,

er Du skabt os at forvirre,
vore værste evner tirre?
Skjønt Din blomst er fager nok,
fra Din rod naar onde drifter —
i Din skygge giftig had
sine ormeslynger skifter,
stikker frem Medusahovdet —
hver en last, som i os bor,
vaagner, trives, drikker kraft
av Din sødmes dunkle saft,
av Din skjønhets tryllebæger!

Skjønne gaade, er Du skabt
for at gjøre os fortabt,
os med al Din pragt besnære,
røve os vor fred og ære?

Er alverdens øie mørkt,
al dens glæde støv og aske?
Herske, andres nakker træde,
godhet lysten underlagt?
Hvilken skamløs dualisme,
hvilken grusom parodi!
Hvilket narrespil det hele
narren figurerer i!
Sig os, er da mennesket
i sig selv saa lavt og slet,
at det maa alt godt besudle
med sig selv? — O kjærlighet,

skjønt Du lover stort og frit,
blir i os Du appetit?

Grunden? Grunden? maa vi grave
helt til paradisets have,
før vi kan en løsning finde?
Timands styrke, tolvmands vit
rave midlertid iblinde? —

Skjønne gaade, blev Du skabt
for at blænde og omvende,
længsler daare, længsler ende,
hvert et narredogme tabt —
brække lik et rør i to
under egenviljens sko
selv den skjønneste Gudstro?!

IN MEMORIAM.

Der er et gravrum i mit hjertes tempelhal,
hvor jeg har skrinlagt mine bedste drømme,
hvor jeg har jordet mine tanker ømme,
nedsænket alt mit hjerte led av mandefald.

Der er der skyggeluft! Av grønne ranker
i sol og dag gror tætte klynger utenfor;
men her er dæmpet lys for hjertesorg og saar,
og vissent løv og orgelsang for mine tanker.

I templet ovenfor er solens fulde glans,
er billeder av mennskelivets store guder;
der straaler stolte haab og seirens friske krans,
og skinner smilende bak glade ruter.

Dog, naar i andagts søte jubelstund
mit hjerte løfter sig til pris for stridens dage,
Du lukker graven op — med smil om bleke mund
Du svæver mig forbi i orglets dype klage.

PYNT.

Puh! vor tid er pyntelysten,
den er rentut pyntesyk,
spjaak fra nakken ned til vristen,
(folk sir: uttryk for livslysten?)
ligner skum paa billigt bryg:
det er ikke stil og farve,
det er ikke skjønhet selv,
det er bare stas det gjælder,
hele pynten det fortæller:
en forvandling fra en larve
til et møls forrykte spræl.

— — — — — — — — —

Stases op, jo det er saken,
selvom Du er blind og lam,
har de sytti alt paa baken,
vise alder er en skam;
men det værste ved det hele
er — paa disse fjonge ting
som forlyster unge sjæle,
og gjør gamle mindre fæle —
har forkomne sydd hvert sting,
prøvet paa at tjene føden,
prøvet narre hungersdøden.

— — — — — — — — —

O det haabløse forsøk,
o den skrækkelige spøk,

o de fine lette saker,
kunstværker i tyl og fjær,
lysende kapricer der,
som de andre vælger, vraker —
tankeløse mennesker!—
intet disse haabefulde
vet om hines nød og savn,
deres slit og sult og kulde,
fremmede foruten navn.

– – – – – – – – –

De er nødraab, disse nette
pynteting, saa duftig lette,
bøn om hjælp, medlidenhet,
taarekvalte krav paa brød.
Kjøper! Husk Din bedre stilling,
prut ei ned til sidste skilling,
fattig mand maa altid villig
kjøpe dyrt og sælge billig,
vogt Dig for slik grusomhet!
Vet Du ikke, denslags 'trade'
er lik Shylocks pund av kjød?

– – – – – – – – –

– – – – – – – – –

Men bryster Du Dig med den billige pris,
det godtkjøp Du vandt til andres forlis,
det intet Du gav til at fylde en mund
som hungrer og tørster og kan ikke mættes,
fordi Du var villig at arbeid skal sættes

saa lavt at det ikke kan føde en hund — !
saameget Du end av Dit rov Dig kror,
Din glæde ved fangsten skal ikke bli stor:
for natsorte tanker lurer i skatten,
der er kummer og angst og nag i kravatten,
der er taarer som blinker blandt blondernes sne,
det er blod Du, daare, dækker Dig med.

'Je sème à tout vent.'
(Indskrift paa et franskt leksikon).

Nu er sommertiden! Nu er alle kurve fulde,
alting gror og alting pipper, alting blomstrer op av
mulde,
se de allermindste planter, vagabonder for det meste,
som hver fot kan frit lemlæste,
se dem skynde sig og sætte
frø, for siden like frisk som utskud, ukrud, ellers
sprætte.

Jo det er en morsom verden; liten mor i grøn habit,
som maa alskens mangel lide,
skjøvet hensynsløst tilside
fra sin del i livets taffel av en tidsels appetit,
hun er færdig med sin grøde fuldt saa snart som den
bandit.
De er alle med i aannen, smaa og store, gode, onde,
mange stygge, smukke somme,
nogen snu og færre dumme.
Alle vil de sig forflere, prins og tigger, greve, bonde,
alle vil de leve mere, alle vil de virke lidt.

Og, skjønt det er bare Juni, sommeren er netop inde,
saar de sæden, dun og vinge flyr omkring for alle
vinde,
og min nabo, løvetanden,

er saa fri som ingen anden
med sit bidrag. Se dens parachuter, bitte paraply,
seile om i klynger, seile om i næ og ny,
til de synker yndefulde — ak, men træske ned
ubemærkt i havens allerbedste blomsterbed,
hvor saa frit og flot de trives,
at alt andet skjønt avlives!

*

Og her har De billedbogen, og her har De leksikonet!
Her er livet av en anden virketrang beaandet:
trangen til at sprede visdom, til at hjælpe alle fatte
hvad er gjemt i ordet, sproget, av forunderlige
skatte;
det er som en rigtig have
fuld av tankefrø som gave
til enhver, som visdomsblomsten sent og tidlig søker,
hvor den gror paa livets vidde eller i de stille bøger.

Og her strøs med gavmild vilje frøet ut for alle
vinde,
— og det gror paa alle veie, og det blomstrer i Dit
sind —
for at alle skal det sande: Den som søker, den skal
finde,
— blir til ukrud, blir til have, blir til taare paa Din
kind,

hvis Du ikke sproget fatter,
hvis Du ikke tanken skatter —
hvilken plage det kan blive, mangt et let, bevinget ord!
Hvilken glæde, om ilive det Dig holder ved sit bord.

GRUNEWALD.

Vist jeg saa ham! Jeg kan endnu se ham
sitte der og male
sine gjennemblæste, solbelyste
furutrær.
Det var stekende i solen, gaten
ovn — Berlin, saa feilfri
sandet tør som Preusserdisciplinen,
straalte sommerveir.

Skovens grønne mos er som en gave,
og de vakre daadyr
som saa nyfikne paa folket skotter
lidt natur.
Himlen er saa blaa og hvite skyer
seiler om saa sorgløst,
kvaeduften slaar imot en krydret,
næsten Singapur.

Men han tænker paa hvor tomt det hele,
livet sprængt i stykker —
mens en ikke kan sin længsel kvæle
selv paa krykker!
Og han spør sig, hvordan det vil ende
mellem ham og hende,
hun saa livslysten som tænkes kan,
han en graasprængt mand — ?

Og det svirrer i hans hjerne, manden,
som en hær,
mens han sitter der og maler branden-
burgske furutrær.
Han er selv et vakkert stykke skovland
i et hav av sand,
hidtil har han undgaat tørkens rovtand,
men vil længer han?

IDAG.

Idag, idag! Forglem igaar!
Begynd igjen, begynd idag!
Læg haand paa plogen, se ei bak!
Forglem at Du er støl og saar,
vandt ikke hvad Du kjæmped for,
havt nok av slit
Din meste tid.
Forglem igaar!

Forglem om endnu foten traar
paa tusen skarpe potteskaar
av Mesters bedste porselæn
itu Du slog med vrangmods sten
da Du var ond og dum og gal,
var selv et vrak,
vandal,
— glem det idag!

Forglem at Dine aktier staar
nok lavt hos Gud som langmod er
og lavere hos mennesker —
Du feilet har!
Men mærk mit svar:
Det var igaar,
prøv Dig igjen paa andet lag,
vend om, vend om idag!

Idag, idag! O bruk idag,
stol ikke paa en morgendag,
imorgen er en grundvold skjør;
saamangen fandt
den aldrig randt,
gjør godt hvad ondt Du gjorde før,
reis Dig i vælde før Du dør,
o bruk idag!

En verden i idag er gjemt —
sig ikke i Din sjæl forstemt:
Igaar var mindre jeg utskjæmt!
Du husker nok de vingaardsmænd,
de kom jo sent, men er der end.
I sidste lit
er bedre tid
end aldrig — ven!

Se solen, naar den glimter bak
skybanken, hvor den synes vag —
og alle tænker: regn vi faar;
men, ser Du, solen stiger, banken staar,
og saadan skyens top den naar
og straaler klar;
et mægtigt svar
og mit netop:
Stig op!

ERINDRING.

Nu stiger maanen rød og stor
opover aasens kant,
den danser lidt paa aasens rand
den blir alt mere brilliant,
saa rød og het som ildebrand!
Den sorte nat og mørkets flor
som sig fra aas til aas utspandt
og gjorde alt saa dypt og rart,
skal snart bli gjennemlyst og klart —
saa gjør med ét et litet hop
ens hjerte, naar den springer op.

Det er som aapned sig en port
bak fjeldets sorte kam,
det er som blev en lampe bragt
for dem som her i mørket sat,
og alting lysner i behag.
Det er som blir igjen det dag,
vi ryster av os træghets ham
og blir til nye tanker vakt,
blir av de gamles ve betat,
— for det som hidtil var gjemt bort
staar frem saa lyst og stort.

Du kjære maane reiser rundt
og ser saamange ting:
Du saa mig jo, da jeg var ung,

det rene barn, saa taapeligt,
saa famlende, saa evnerikt,
av drøm og savn en farlig bundt —
en graagaas vist med klippet ving,
paa ên gang djærv og let og tung,
som søkte utvei rundtomkring,
men maatte vente længe, før
den fandt mot sør en utgangsdør.

For det var hjem min tanke fôr,
jeg husker nok en kveld,
da maanen steg saa rød og stor
som nu op over aasens kant;
den hang saa rød som nys den var
paa himlen som var blek og klar —
de lyse nætters tynde glar —!
Det var som om mit hjerte fast
i alle sine fuger brast —
der sig en samtale utspandt
imellem os, om ikke vel
det vilde være til mit held
om veien bort nu snart jeg vandt?

Du smilte da, som Du gjør end,
og blev straks mindre het.
Du seiled over fjeld og dal
og lod mig staa fortænkt igjen.
— Og skjønt jeg er saa langt derfra,
saa kan jeg se hver linje end

i Akers bygd og Grefsen aas,
det hele kjære gamle sted;
se blygraa endnu Bundefjord
og Næsodlandets sorte hval
som stængte for den som en laas —
kan mindes trosten, skoven — alt,
og aftenskjæret som det faldt! —
— Nu er jeg der, hvor Du kom fra,
den anden side av vor jord.

DET KROKETE TRÆ.

Her blæser vinden med forfærdelig magt.
Det unge træ
som menneskehaand har plantet,
uten støtte og ly,
uten tilsyn — et tilfælde, et indfald,
klorer sig fast med seige røtter,
men den unge ryg blir krøket,
og øinene søker mot jorden.

Slik lever det aar efter aar,
et særsyn!
og vokser kun langsomt.
Stammen sprækker og sevjen rinder,
kostbart blod!
som myrerne drikker.
Kronen, en dusk, som dasker i vinden,
luter mot solen, den vil saa gjerne opad;
men vinden staar bak og tvinger:
Ned! ned.

Grøn er den endnu, saa grøn,
og ung.
De blanke lokker glitrer i vinden,
og rappe vipper glipper over stille øine
som ser saa langt
og ser saa vist paa en,
naar en kommer sorgløs og munter

henover veien —
et blik av gjenkjendelse,
et smil av velkomst,
og lukker saa
over egen skuffelse og uro
som sivet
lukker over skamskudt fugl.
O barn,
hvor Du er stolt og alene,
o liv,
hvor Du er pinefuldt og strengt
og sublimt!

Tapre træ,
vil Du nogensinde bli mer end en forpost,
en ensom forpost
som ingen bryr sig om
staar eller falder,
lever eller dør?
Tør og stiv, med utstrakte arme,
et gjenfærd tilsidst
av en frugtbar tanke
som ingen gad skjøtte —
Gud! hvilken skjæbne!

DEN FØRSTE MAI.

Snestorm igaar — alting pjaskende vaadt,
pøle allevegne — jeg forstaar det saa godt,
jeg gjorde jo den næsvise bemærkning:
Dette land dør nok av vandskræk,
skyer faar jo ikke bli — de blæser bare væk!
mit haab er moxen dødt, det trænger en forstærkning.

I England synger lærken og hækken springer ut,
og æbletrærne staar i sit feireste skrud.
Mens hjemme er siljerne længst lubne og lyse,
Askepot i sølvmor bar kastet sin kyse,
og de andre danserinder i grønt beslørt

staar bare og venter paa at ballet blir opført
av prinsen og Cinderella — i en birkebarkkaret
med hvite muslakeier og ekornforspand
kommer de onde søstre med al sin fortræd,
— ja, De kan ikke se det, men sandelig jeg kan!

Glæden staar i sky, en mister sin forstand,
violinerne er stemte, musiken er parat,
vinden slaar paa tromme, fløiten gaar grasat,
der er en støi av gjæster, et sus og et brus,
alle de smaa urter
i sine stive skjørter
blir ganske konfus' — — —

– – – – – – – – – – – – – –
Mens her! Kan der tænkes no't mere goldt og tørt?

*

Min bemærkning blev hørt,
tat til indtægt, til protokols ført:
Man maa være saa forsigtig, man maa ikke si 'tørt',
(man burde aldrig bruke
de ord som man maa sluke!)
Hr. Huber vilde gi al denslags præk
et livsvarigt knæk:
og siden har det sneet og sneet og sneet i et væk!

L'OISEAU BLEU.

(6 mai 1911.)

Du deilige fugl
med straalende skjær
paa Dine sølvblaa fjær
som flagrer om saa stille
og skjøtter kun Dig selv,
vil ingen skabning ilde,
hvad var det idag
av kattemygt nag
saa skræmte Dig da,
som drev Dig fra Dit skjul
og drev Dig hen til den
Du ellers flygted fra?

Du tænkte, vi er alle,
de store som de smaa,
i verdens snevre vraa
alligevel én sjæl —
hvad forskjel gjør vel skallet,
hvor ru og hvor uens,
naar kjernen kun er hel,
vor egentlige del?

Du trængte til en ven,
og jeg til Dig igjen,
saa pludselig Du dalte

en vinget juvel,
en blaa og graa safir,
en lilla amethyst,
med her og der et drys
paa skulder og bryst
av grønblaae turkis.

Dit blanke sorte øie
saa like ind i mit,
og det var ikke dristigt,
men traurigt og blidt —
en anelse belærte
Du havde nok paa hjerte
hvad og for mig var ment.

Hvad var det som Dig bragte?
Noget var da hændt!
Et forbud paa hvad sikkert
kom bakefter paa prent:
Poesiens skjønhet
og glæde mig tilkjendt?
—Luftslot i støvet lagte,
en fremtid endevendt?

Hvad budskap end Du bragte
berøved mig ei modet,
jeg vidste — vil Du tro det?
Du var av gode aander sendt,
hvor dystert end det her ser ut

et digtets stille lykkebud,
en drøm, et haab Du selv,
en bete jo av himlen
som over os er spændt.

Du kvidred ganske sagte,
Du talte ganske lavt:
Ak, det er rent aparte
den motgang vi har havt!
Du letted lidt paa vingen,
allikevel Du blev,
og derved mig fortalte
Dit eget sure stræv —
ja verden kjender ingen
som den der er begav't.

Vemod var i Dit øie
og taarer i Din røst,
jeg følte saa Du trængte
medfølelse og trøst —
jeg spurgte og Du svarte,
bedrøvet Du forklarte
om katten, den krabats
og spurvens sære ondskap,
et meget værr' uvenskap
end mangen potentats.

Du sat saa ganske nær,
jeg kunde baade rørt ved

og strøket Dine fjær!
Men jeg var ganske stille,
saa gjerne som jeg vilde,
Du vevre lille vilde
vidunderlige gnist
av skjønhet og liv
var ei mit tidsfordriv.

Din lille strupe bæved —
Du talte jo Dit sprog,
det var som om Du hulked!
men jeg forstod Dig dog:
Du bad mig nok om husly,
Du talte om et sted
hvor Dine smaa unger
fik være i fred.
Du vendte og Du dreied Dig
med himlens farvespil —
og jeg sa bare: Kjære,
byg bare hvor Du vil!

MAIVISE.

Solen har strævet den hele lange dag
og prøvet sit bedste med at skinne,
stavret omkring i et fotsidt taakeplag,
dens straalehænder fik ikke rigtig tak,
den følte sig for som i blinde.

Sneen ligger endnu i store hvite flak,
hvor solen kunde veien ikke finde,
hvad nytted det forresten, om den gjorde sig umak?
i nordenvindens grep blev bare den svak,
— kun en pøl hist og her som et minde.

Fjeldene, som ellers i godveir kommer nær,
ligger endnu i slummer henstrakte,
giganter i søvn — en linje her og der
antyder hvor hoved og skuldrene er
under tæppet som sneen dem bragte.

Skybanken i syd er en eneste væg
av frossen og isende taake
som smiler saa haardt, den sol blir ganske blek,
den tar det omtrent som et fingerpek,
at den ikke forlangt maa sig vaage.

Derhenne jeg skuer det første foraarsbud,
en robin med hov'det paa skakke,
den skogrer lidt vildt, ser meget skeptisk ut,

den ønsker om halsen sig en ulden klut,
og paa kroppen en rigtig dyffels jakke.

Tversover gaten en bluebird flagrer svakt,
hvor græsset titter frem av vaarbløten,
en løssluppen juvel i sin glimrende dragt
den sætter sig snart, den er ogsaa forsagt,
for stakkar, den maa stræve for føden.

Men nu letter alting; taaken er paa flugt,
og pludselig opvaagner fjeldets kjæmpe,
solen forgylder det hvite ansigt smukt,
det er som alt uveirsmod er endelig forbrukt,
og herefter vil alting gaa med lempe.

Mai kom ind som løve, nu gaar den ut som lam,
og sneen er jo bare et par tommer,
alverden er fornærmet at luften er klam,
og gyser og bedyrer vi lever i en dam,
men jeg føler imorgen vaaren kommer.

Og den stormfulde dag, den ender med et smil,
snetykket kommer ikke mer tilbake;
solen trækker vand med opalens spil,
mystiske glød og indestængte ild,
— og jernbanens dampsky i stakket hvil
kyler ellevild hatten i take'.

MIN BEDSTE TID.

Om morgenen er min bedste tid:
det første perlegraa skjær
i alvor og stilhet, før dagen er der
med straalernes tummel og vind og veir,
til det jeg sætter min lit.

Om aftenen er min bedste tid:
naar himlen aapner paa klem
sit stjernepalads og viser os dem,
og der blinker lys i hvert et hjem,
den stund er mægtig og blid.

Men dagen passer mig kanske bedst:
jeg er intet sykeligt siv;
der blir jo ogsaa utrettet lidt
fra hanegal til sol gjør exit,
at arbeide er mig igrunden en fest,
jeg elsker det virksomme liv.

Men natten er kanske den bedste tid,
den tar os kjærlig i favn
og stryker bort med sin valmukvast
saa lempelig baade løst og fast;
og jeg er forresten saa inderlig træt,
at vandre i seng er mig forholdsvis let,

og efter endt dagværk gjemme sig væk
i Mors tykke kaape er sletingen skræk
men bare til glæde og gavn —
og hvilen er løn for min flid.

SALIGE ER DE YDMYGE.

Salige er de ydmyge —
Vor tid er magtbegjærets tid,
overmennesket skal sættes paa trone,
se hans hovmodige blik, beregnende øie,
se hans grove mund med de svære kjæver,
rovdyrkjæver.
Mennesket har utryddet rovdyrene,
han er selv det værste,
praler av sit blodbad,
praler av sit blodbad,
dræper for fornøielse,
dræper for fornøielse —
vor tid er myrderiets tid.

Vor tid er pengenes tid.
Se det lystne smil,
se de glubske læber, ulvelæber,
proletaren som altid er sulten,
sluken efter magt, mere magt,
almagt.
Og han sir: Jeg har penge,
jeg grov guldet, jeg mynted det,
jeg satte det i omløp,
jeg skabte al denne velstand,
jeg gjorde det —
jeg er gud, den nye gud,

jeg kan knuse, jeg kan reise,
jeg bygger et tempel for mig selv,
syng min pris I millioner,
Hosianna i det høieste!
Guldets gud,
maskinens gud!
Vor tid er anmasselsens tid.

Men den gamle Gud lever endnu og
kan gjøre al den herlighet til intet,
absolut intet.
Hans engel er den usynlige spore,
celle, fnug av fnug,
og snart, altfor snart,
det hele, al denne bravado,
er kun raattenhet, ben
og aske!
Vor tid er de store sygdommes tid.

Salige er de fredsommelige —

Vor tid er krigens tid,
krudt, kugler, sprængstoffe,
splintrete knokler, oprevet kjød,
sønderrevne indvolde, slagtofre, menneskeofre!
O I arme forældre,
o I arme børn,
o Du arme besudlete kjærlighet,
o Du korsfæstete menneskens søn!

Salige er de barmhjertige —

Dette er knivens tid,
lidelse i videnskapens navn,
vivisektion som program for mennesker og dyr;
hjernens brutalitet; nysgjerrighet
som pirres uten at mættes;
bøddelinstinktet som kalder sig eksperiment,
for hvem pine er studium,
og leker med saks og sag og lancet
i et andet livs inderste,
med djævelsk opfindsomhet søker
at gjøre ondt —
Baal og Astoreth om igjen!

Salige er I som lider og kjæmper for livet
med sygdom og sorg.
Eders sjæl bærer mange ar
og mange blødende rifter efter kampe
som ingen kjender fra den stund
I blev sendt frem i fronten
og mødte fienden ansigt til ansigt.
Salige er I, for Eders sjæl er stærk,
I har lært at prise Gud for hvert lyst øieblik,
I er helte, I har kastet det lille selv.
O I har ofte glemt egen ve
for andres glæde.

Salige er I fattige paa gods og guld

som har slidt saa tungt for det dyre brød,
som har utnyttet hver stund og hver trevle
av Guds gaver at intet skulde gaa tilspilde,
som har stoppet og lappet, vasket og skuret,
saa at Jeres hus skulde være Vorherre velbehageligt
om han kom paa usynligt besøk
og hvilte sig der;
som i flid og nøisomhet har baaret vidnesbyrd
om livets ansvar, og faat aks til at gro
hvor ingen var før,
og har bevaret et taknemmeligt sind.

Salige er I som lærer
ungdommen den rette vei,
kundskapens vei, veien til et retskaffent liv,
som ved eksempel og lære bærer vidnesbyrd om
troen paa godhet og sandhet, de to poler
menneskelivet svinger mellem,
hvor det ikke er gaat i staa.
Hvor lykkelige er I som kan aapne
livets muligheter for det unge sind,
som kan danne øiet til at se,
øret til at høre,
og tungen til at tale rene og varme ord,
støtte haanden som endnu famler,
foten som endnu snubler,
lægge ned i det friske muld
saamangt et korn av gylden værdi.

Salige er I kvinder,
naar I opdrages i en haard skole,
ofte slænges tilside, hvis I ikke trampes paa
i dagens nævekamp for de saftigste frugter;
mishandles og bedrages, maa danse til pisken,
og svælge graaten i smil og høirøstet latter.
I har maattet bære de tyngste byrder,
maattet nøies med det mindste stykke,
negtet føden, for at I maa være desto mere tilfals.
Men det er sennepskornet som blir til det største træ.
I har været menneskehetens hjemsted og vugge,
I har lært den at staa og gaa, at tale og tænke,
I har næret den med sjæl og legeme,
karakterens brød og troens vin.
I dræper ikke, piner ikke, tørster ikke efter blod,
ønsker ikke fornedrelse
av det som var friskt og helt og mægtigt.
I vil værne om, ikke plyndre.
I har respekt for livet og tro paa dets visdom.
I ligger ikke paa knæ for dødens keisermagt
og ofrer ikke op til den blodige levninger.
I tæller ikke knoklerne paa ofrene
og drikker ikke hverandre til av tomme hjerneskaller.
I vil værne om livet, for livet er velsignelsen
og I dets vogtere,
den gnist som skal springe op som flamme
som I beundrer og varmer Jer ved,

den udødelige ild
som varmer alverden.
I er selv udødelige, I skal overleve Eders tyranner,
for I er ydmyge av hjertet og frygter Gud.

ENEBO.

Der ligger det — strandet som paa et skjær —
mit tilflugtssted! En rømling jeg er
fra byen med alle dens gater og huse,
fra sletten med alle dens gjerninger.
Imellem os stormer et fraadende hav
av graagrønt og græsgrønt, av sølvhvidt og rav:
salvien som blomstrer! De hører det bruse
og skumme og fræse i hver en tue
av livskraft, naar vinden kommer den nær,
og luften er rødgul, som var den i lue!

De aner ei hvor jeg er glad at jeg kom!
Jeg ved ikke, om De helt mig fatter,
men kanske hilser min andagt med latter . . . .
men jeg er da langtfra stemt til at le,
jeg heller er færdig at synke i knæ:
Det er som betræer jeg en helligdom —!
De fleste vil si at stuen, den styg er,
men se! det bryr jeg mig sletikke om:
En hytte som denne omringet av træer,
av løvtræer, for mig noget kosteligt er,
De kan ikke tro hvor det luner og hygger —
og naar den saa ligger gjemt i en skov
av pur unge asper, som stiller min hunger
for smaakrat og lund — hvad under jeg synger
saa tidt og saa meget som Musen gir lov!

Jeg holder nu paa og skal altid: det grønne
er godt for sjælen; det ligner en drik
friskt vand som vinker det tørstige blik,
og det er da frelse, saavidt jeg kan skjønne.
De aner umulig, naar alting er graat,
forvitret og gammelt, hvor sødt denne grøde
av spirende storskov befrier ens sind
fra stilstandens mare i pagt med det døde,
gjør hjertet fortroligt og øiet vaadt,
varmer og fryder mot alt dette øde:
De unge lyse, sig neiende kropper,
som dupper saa let i den drillende vind
og svømmer i luften med flagrende topper
og svirrende blade som holder sig oppe
i lodden raslen, som saa de og sang
den store forskjel som skal komme engang,
naar ørknen blir aker —
er unge atleter i broderlig klynge
som holder sig rede og færdig til sprang
mot sletten som blinker saa mægtig derhenne,
en fristende, daarende mulighet, denne —!
mens slanke jomfruer, fra hver en kant,
med flagrende haar og grønt gevandt,
sig kaster imot dem og vil dem omslynge —
en skjælven og bæven og angst uten ende!

*

Og o denne stilhet som gylden sig sænker
i middagshvilen, naar solen har brændt
i mange timer, sit straalenet spændt
omkring os til store og mange smaa kryp
gir tabt og tar tilflugt i skyggernes dyp!
Saa roligt er alting, saa rolig en selv,
en hører ei mere den larmende elv — —
men hører isteden hvad jorden *hun* tænker.
Det hele vidunderland — ørkenens vind
som snart er en springfyr og gallivanter
gjør kur til ørkenens ranke smaa planter,
snart væver sin skyttel ut og ind
blandt flimrende grønt og sølvhvite stammer,
og hegner og lukker for skovens skatkammer,
— de urgamle bjerge, hvor skyggerne vandrer
ustadig omkring, i ét væk sig forandrer,
blir borte, gir møte i luftig dans,
— og solskinnets silren fra aspernes blade
som vender og dreier sin skinnende flate
og nyder minuttet badet i glans —;
det hele urørligt i heten som tynger,
med lukkete øine i søvnige klynger:
Salviens aroma, den bitterlig sunde,
fik dysse os alle i blund, om den kunde!

*

Jeg glemmer det bedste: Nu natten er nær,
et deiligt fjernsyn av sitrende blaat,

av alpekjæder og gyldengraat,
de krydsende vinger av Cherubim,
den brændende høihet av Seraphim;
de dvælende taaker, den lokkende dis,
fra bjergets skulder som bortblæst er,
isteden en sky som et ankret fartøi,
en jættekrop, som har leiret sig der,
et skrog av en drøm, som har lidt forlis —
slig ender dagen sit stakkete liv.
En gran, som et taarnspir staar strunk og stiv
og varskuer frænden paa nærmeste høi,
at nu aapner natten sit paradis,
nu samler sig stjernernes talløse hær,
nu tændes fru Venus' lynende skjær,
og himlen løfter sig dypblaa og klar,
en prægtig skaal over jordens kar!
— men bakom det alt lyder elvens pulsslag
og varslende banken mot morgenens dag.

Men jeg svømmer om i et milevidt rum,
av gjennemlyst skygge — mit hus er én rute,
det gjør jeg kan se baade inde og ute!
Jeg selv er saa let, som var jeg av skum,
saa let er mit hjerte, og skulde det briste,
allikevel vil jeg nu seilasen friste
ind slumrende grotter, ut stille portaler.
Det søgrønne dyp er saa utstrakt og frit,
avløvete stammer lik hvite koraller,

man blikker saa langt og skuer saa vidt.
De stjerner er graa, er røde og grønne,
mig tykkes, jeg aldrig saa dem mer skjønne;
men maanen er døsig, den vikler sig ut
kun langsomt av klængende skyers skrud.—
Og pludselig ser jeg et fuldlastet skib
med utspilte vinger, en langfartsskute,
som kløver i bue det blinkende dyp,
et rødgyldent taarn som vandrer derute;
og nu kan jeg se, det er gamle venner
som seiler forbi i sin herlighets glorie,
de smiler til mig, og jeg dem gjenkjender:
Aasta Hansteen, fru Collet, de andre store.—
— — — — — — — — — — — —

*

Men kommer saa stormen, saa trænges der tæpper,
og fyres i ovnen med kongler og kjæpper,
det braker i alle verdens hjørner —
det er som mammutter sammen tørner;
en ulden himmel — og saa kommer regnen
vildt drivende, silende, kold som sne,
en hutrer og fryser i dagene tre,
og saa kommer skodden, kan ingenting se —!
Velmødt! — Farvel! — til stuen og egnen.

WYOMING.

Dette er sommerens lysende tid.
Jeg drikker i bredfulde skaaler
solens skummende, perlende vin
som brister i luftens pokaler.
Livshjulet hvirvler i svimlende fart,
en brændende uro alt overfalder,
paa vid væg oplades de dunkle portaler —
mens henover jordens guldbrune rund
timerne danser paa dunlette saaler.

Løssluppen fugl lik min sjæl flagrer om
fra trætop til trætop og lytter til sangen,
granernes kvad, om den verden som var,
om palmer og havdyr som leved i tangen.
Vingerne spredte jeg hviler i minder;
saa drages mit blik mot den smilende dal,
som solskinnet kysser paa blussende kinder,
og glemmer saa alt for fjernsynets magt:
Skjøn Colorados stimlende tinder!

SKYER.

Til himlen er det godt at se,
naar jorden ligger fuld av sne,
der spreder sig de fagre, vide marker
av guld og amber, solens kongelige parker,
hvor straalestængler skyter op
med fjærlet top,
lik kjæmpebregner, palmelunde klare
som blomstrer op og smelter hen i rosers skare.

Lik drømme løst av tidens grav,
der dukker op av luftens hav,
lik billeder fra fjerne elskte steder,
natblaae, gyldenrøde, steile alpekjæder,
Mont Blanc, Mont Rosa skinner der
i vinterklær,
men endda glødende, vulkanisk hete,
som stormed himlen de med baal og brand og vrede.

Det sner — og rundtom, som en mur,
er tykket, lukker os i bur;
men Balder kom til Niflheim — lyset trængte
igjennem skodden, smilte til os indestængte,
og dagen, som var gold og blind,
blev lys og lind.
Nu ligger røde telte der og skinner,
og taagen flyr i sine skrukne palankiner.

Fra livets uveir, slud og sne,
til himlen er det godt at se,
den er vor vuggeskjænk, vor vennegave,
vort jordlivs tropeland, vort hjertes ønskehave,
hvor sjælen faar paa sine fjær
det fine skjær
av luft og sky, dens sammenlagte vinge
sit aftenguld, og prismets farveflugt dens bringe.

PARAFRASE
over en av Davids Salmer.

C'est Dieu qui nous fait vivre,
c'est Dieu qu'il faut aimer.
Malherbe.

1.

En funke fødes av en flamme,
hvor blir de av, de hete, røde, brande?
En spire falder i de vilde vande,
gaar under — eller naar den fjerne strande?
At fødes og at dø! Bestandig dette samme,
skal livets offervillighet for evig staa tilskamme?

Vi ogsaa fødes, ingen vet,
hvad held vi faar til at fuldbyrde
hvad vi blev sat her for —!
Vi irrer om, usikre, uten maal og med,
som løse fnug, som faar
foruten hyrde.

2.

O Gud, Du ser den blinde læggen øde,
det spild av kræfter, alt det døde
som fylder verden op med suk og klage:
Saameget blev der git, saalitet er tilbake!
Det vilde sløseri, det dyre liv forøde
er vanvyrd av Din magt, er mot Din aand en brøde.

Du gav indvortes kraft og magt
og mulighet foruten like
for vekst til alting skabt —
men likevægt er maalet, ikke overmagt:
uhyret er fortabt,
fordømt tillike.

3.

Hvad skal bestaa? De store undre
av liv og skabermagt er plat forsvundne,
en knoke hist og her er alt det fundne,
nedstængt, forglemt, i frossen tundre —
alt kjød er hø! Selv risestyrken i de høie
isaurer med den svære bug og med det kolde øie:

De gjorde livet monotont;
med øglens griske blik
de skabte om sig ørkentomhet —
men livet er et kor, det feiler unisont!
Og ogsaa de forgik
i al sin gromhet.

4.

Thi pagten brast! Det skabte reiste
sig mot sin skaber op, piratisk heiste
sit røverflag i top, og døden keiste
som livets drot —
mens mennesket, hvem skulde vel det ane?
— Var han en fase blot, var maalet naa't? —
Guds yngste barn og lys av aand, skabt i Guds
billed han,

bestemt til dødens overmand
og bane —
blev verdens blodigste tyran . . . . !

O Gud, foruten lov og baand
Du ser Din verden svimle, rave
i al den styggedom,
en tornekronet slave den, hudstrøket, som
maa gi paa korsets træ i jammer op sin aand
og livets gave!

5.

Og mennesket med sine festbasuner,
sin avgudspomp og sine fyrsteluner,
en gjøgler han, naar han paa Dine vegne
utdeler liv og død i støvets egne,
en stakkars orm som selv sig vrider under hælen,
Din vredes hæl, han lever ei, han dør for størstedelen —

O Gud, Du ser en natsort jord,
o vend mot os Dit straaleøie,
oplys vor dunkle sjæl,
det tomrum, hvorfra ak, slet intet godt fremgaar,
gjør ret og uret klar,
gjør verden hvad den var,
befri fra dødens haand Dit folk, som Du os svor,
slaa Astaroth ihjel,
driv gjennem Baal Din pæl,
og end vor møie.

FRISK LUFT.

Frisk luft
har den rigtige duft,
er mere end roser, reseda, kjærminde,
er sundhet og liv, og uskyld og ynde,
er urkraft, begeistring, essens
av fart, naar ballonen paa opdrift er læns;
risler gjennem blodet som funklende vin,
gjør hver en tanke straalende fin
som morgenrødens porte,
som farverne derborte —
var ikke den fik dansen en ende,
med den maa Du fyldes, skal rigtig Du brænde,
enfin, det er den som Dig holder ilive,
den er mat for Din sjæl, den er drik for Din vilje.

Frisk luft
gir kraft til det tyngste arbeide,
muntrer en op til geschæft og til feide,
den kjøler Dig av og varmer Dig op,
Du naar, saa at si, fuldkommenhets top —
men den tærer ogsaa — appetiten blir bedre,
en spiser og drikker og er i humør
som en yr liten jente, som en gut i vigør,
kan De se hvor det monner, alt det De gjør?
En blir gradvis mere lik ens forfædre!

Det er som om nogen strøk mig mildt over kindet,

og kyssed mine øine, og kyssed min mund,
og lekte med mit haar en bitteliten stund,
det øieblik jeg stikker mit hoved ut av vinduet.
Det er da vist én som er glad i mig,
en som hjælper og trøster og svigter mig ei —
jeg blir saa sikker, jeg blir *saa* glad,
min sjæl blir som nyfødt i lykkens bad,
den lykke er jeg da sikker paa,
den render ikke fra mig, den kan jeg naa,
selvom ellers alting er saa som saa.

Og hele det tryk som løsner over brynet
heroppe i høiden hvor luften er frisk,
og solen triller av gammel vane
fra morgen til aften sin gyldne disk
henad den vide purpurne bane;
og alle de glæder som følger med synet
av lufthavets vidder med bjerge for anker,
og øer som seiler for fornøielse om,
og sommetider med synsvidden tom —
de andre i byen kan sletikke ane.
Jeg faar saamange berusende tanker,
jeg tror jeg faar vinger og danser deroppe
i rosenhaven paa tindernes toppe,
det er som jeg spreder mit raaseil ut:
Ingen ser mig fare og ingen faar bud,
naar igjen jeg kommer
med digte i alle lommer.

ØRKENFLORA.

Oppe paa fjeldet hvor vinden er haard
og veiret biter,
bænder og bryter,
driver sin kile, en isnende brand
til marven av kampestenen,
til — adamant som den er — tilsidst
i ve den kløvner, forknyt hensmuldrer,
saa lavet faar indpas og græsfrø faar fæste.—

hvor, lik en vold mot vinden og snoen,
granen vokser i krans,
beskyttende roten, opofrende toppen,
en jætte paa huk —
den værger
kanske en kløft, hvor dvergasp faar gro
og jorden beholde varmen,
naar sneen danser ved midsommertide —

hvor stenflaten strækker sig opad
og ruller tilside
i ur og stenrøs,
hvor ørn ikke bygger og snog ikke reder,
kun coyot og lynks oplurer
den vindsnare elk, naar den trækker
fra beite til beite henover
høifjeldet.—

Her har beskikket verdensviljen
at det fineste skal gro,
i en bakke, i en vraa
hvor er solskin, hvor er ly,
hvor den skarpe sne faar mykne
grund om roten, vaske bort
grums og grus og haard granit,
saa det bløte ei skal sykne,
ingen del skal lide tort,
livet kan ta fat paany;
her — som forbud stillet
hvad med ørkenen er villet
blomstrer Mariposaliljen.—

Den er ørkenens vidunder,
den er som en klokkelyd
klar og lokkende der munder,
vandrende ad luftens gate,
i Din sjæl, naar den i blund er,
vækker Dig med jubeltone,
vækker Dig med fundets fryd:
Lik en sommerfugl adræt
med de gjennemlyste blade
hviler den paa stilken let,
traadfin stilk som dypt sig bøier,
slipper undav, viker, neier,
gjemmer bort den dyre last,

mens den holder altid fast
blomstens hvite, feire krone.—

I den klare blomsterkop,
hvite kronblads trende skaaler,
som av svøbets fingre let
blev til bæger sammenbøiet,
flimrer sære farvers spil,
violette aarers net,
sortblaa skyggers stærke straaler,
som om muldets dunkle kraft
klart og manende for øiet
gjennem blomstens skjøre skaft
helt i dagen vælded op;
mens om svulmende pistil,
livets port paa løse haker,
hvorimot al længsel jager,
skummer solskin, bobler sommer,
fosser guld mot skyggens rand,
som om blomsten vil besmykke
blidt sin sommers korte lykke,
tolke med det gyldne spil
al den fryd dens dage rummer,
hele dette underland.—

*

Millioner kolumbiner,
akeleier blaa og hvite,

valmuer, de stille, blinde,
stolte asters og lupiner,
Indianrens malerkost
glimrende i sit skarlagen,
primrosen i al sin ynde,
glemmigeier av en pragt
som kun ørknen har frembragt,
sæpeblomstens ranke lys,
voksblek, kold som aandegys —
kaktus gule, mørkerøde,
som om de maa saare bløde
ved sin egen golde brøde,
ved sin egen tornegrøde —
alle disse kan Du finde,
en for en mot høiden triner.
Det er luftens klare most
som faar farven frem i dagen,
trods det tørre grums og grus
skaffer denne prunk og rus,
gjør saa spraglet fjeldets side. —

Avsats efter avsats glider
blomsterklædt mot dalen ned,
det er gaven fjeldet bringer
fra sin store ensomhet.
Det er næsten som det glemmer
at der er saa liten tid. . . . .
Alting lever i en strid.—

Tiden flyr som bar den vinger,
der er kor av mørke stemmer
og fra mange munde klinger
kald og svar i dette drama. . . . .
Men paa høiden hvorfra ler
mot den dalen — og den ser
hvor det fjerne sammenflyter,
det uhyre panorama —
i en dis av guld og rosa —
falmer stille Mariposa.

GATEPIANOET.

Lidt sol paa fortouget — kuriøs
hvor verden vaagner som av en døs:
pianoet traller med klaprende tunger!
Nu danser alle de lurvete unger,
hopper omkring med fjærlette fjed —
de har ikke meget at glæde sig ved;
men gaten er aapen, musiken er fri,
saa danser de bare den stemmer i.

Et gatepiano er likesaa bra
som Paderewski og Madam Melba:
Her gjælder det ikkun at folk har penge,
fattigfolk ah! — kan vente saalænge.
Det er, hvad de her kalder folkeliv:
En mand trækker om med et positiv!

Chicago er ellers en underlig by,
matstræv dens tanke, skinke dens ry!
Mit vindu vender ind i en væg —
mit blinde smug — det er saa ulikt,
som vel kan være, sol og utsigt;
jeg lever forstemt av en murstensvæg,
skal lynnet bjerges saa maa jeg gaa ut,
gjør ingenting hvordan veiret ser ut.

Snesjap og søle, koldt og surt,
blaafrosne næver — vinden har skurt

gaten fra daggry uten at stanse,
faat alt det gamle papir til at danse,
til helt forpustet det siger ned,
det, stakkar, har sletikke blivende sted.

Han dreier og dreier ustanselig, manden,
og tramper og stamper de kolde ben;
de gneldrende toner smelter hen
og foredrag blir der paa grund av avstanden;
sangen faar vinge — den svinger sig ind
og lander i sindet som sæd ført av vind,
en sangfugl som lokkes av grønne gren —
en fryvil som øiner blomst bakom sneen.

Jeg mindes det meget jeg holder a',
og skjæbnen vilde jeg skulde fra,
i hjertet borer en nagende pine,
for minderne synger sangene sine:
En lyttende sværm foran Feldherrnhalle,
en pinsekveld — gymnastiklokalet!
— saa lukker jeg vinduet sagte til:
den brænder sig let som fomler med ild.

SANGEN OM DA.

Aa nei da!!!
aa ja da!
hvor kommer Du fra da?!!

Vi har en gud,
en bitte en,
en buttet en,
en Amor, ah!
som damerne paakalder,
naar de vil ta sig ut —
og ta sig ut, det vil enhver,
gjør ingenting, hvem det saa er!
En deilig skat,
den vesle klat
som klaskes ind i sætningen,
imens de snor paa fletningen.
Hans navn, lik mange andres her,
en skuffelse kanhænde er —
men heldig det sig falder,
at det gjør hverken til ei fra
hvad navn han bær:
Han *er,*
en gud han er, o ja!
Og gudens navn er DA.

Det lyder sødt,
saa pigeblødt

og barnligt, ja,
naar damer laller DA.
det er saa norsk
som sei og torsk —
han laller med den 'søte kar'n',
han er jo bare pattebarn,
imens med smil
sin Amors pil,
en grøtslev fet,
han dasker en om øret med.
Det ligner nærmest skvalder, ja,
naar hver en stand og alder, ja,
forlyster sig med DA.
Naar en har hørt det hamret
i aarevis, en skulde tro
folk ikke tælle kan til to —
har glemt allikevel
sin multiplikationstabel:
DA plus DA blir DADA!
Vi er nok ikke vokset fra
smaabarnekamret
endnu, hva?

Ja, Billiken De kjender vel,
en godslig, ufordærvet sjæl,
(forresten gips,
unyttigt nips
som lassevis vi faar

fra Japan sendt hvert aar).
Det rene faar
han sitter der
og ler og glor,
og glor og ler
og ser
paa sine dumme tær.
Han er det nakne sludder, ja,
og værste væv og mudder, ja,
som godtfolk vel kan ha.
Jeg er vist glad i spøk,
kan smile til en løk,
og hvem, jeg spør,
har mer humør?
Men denne flaue pattegris
er moroens forlis.
For han er akkurat saa dum,
saa meningsløst et unikum
som DA!

Franskmanden, han sir: V'la,
og tyskerens er: Na!
og begge har jo lidt for sig,
men, kjære, hvad har Da?
Jeg kalder det en ydelse
som ikke eier nydelse,
lik kluten i et fat
er ingen prydelse

og hellerikke mat.
Min nydelige landsmandinde,
maa jeg om dette minde?
Et nei er nei,
et ja er ja,
alt tillæg kalder biblen bande,
og bande er jo synd —
men, bedste, De gjør talen t y n d
som bare melkeblande —
træk et da
fra Deres ja —
Tak, det var bra!

SANGERINDEN.

Hun var ingen Patti, ikke kunstnerinde,
triller, løp, var ingensteds at finde,
men begeistret, glad hun sang
med en kunstnerindes abandon
for sig, enhver — som vilde høre.

Sangen fyldte luften, som en sang skal gjøre,
tonen var saa fuld, saa rund, saa lang,
saa talende og klar og av en klang,
mindende og søt som fugl ved aftentide.

Talte om en sjæl med vinger hvite.
Det var fjerne barneøine paa en saa —
de var øinene av voksen kvinde!
lænket til en symaskin herinde,
som i sangen søkte livets høider naa.—
— — — — — — — —
Dengang bodde vi i Schraudolphstrasse —?
huske kan jeg ikke nu hvad numret var,
høit paa straa, fem trapper op det bar,
og huset? leieboerkasse!

Sommer var det, heten nitti grader,
Aa! De vet hvad München dengang var,
nu ganske vist mer luft man har —
alting kokte i de kvalme gater.

Vi var bare fremmede studenter,
komme hit til kunsternes Athen,
saart i tvil, om vore par talenter
kunde staa for Kunstens prøvesten.—

Tid det var av kamp og skjulte taarer,
ingen av os voved vende om igjen:
jacta est! . . . men staa paa egne ben
er ingen løier selv for unge daarer.

Hvordan vel vor gruelige matlyst stække
kanske var, hvad mest vi grubled paa,
bange taltes vore slanter smaa,
uvisse om, hvorlangt de vilde række.

Heller end den flaue pølse-brød parade
mange gange har jeg graadig staat
ved charkutierens, ønsket mig lidt godt:
en oksestek, lidt karbonade!

Slik vi raved om i varmen halvt iblinde,
just paa nippet til at slaa det hele hen,
overgi os, feige sætte kursen hjem igjen,
da hun forhindred os, vor sangerinde.

Sangen kom hver kveld, naar sol gik ned,
bløte toner, takkende for dagens gave,
hver en tone aanded ikkun lys og fred,
lyttende vi sat som i en kjølig have. . . .

Stemmen var det ifra folkets dyp,
det som stønner saarest under aaget —
o — vi kaldte os de usseligste kryp,
og retræten — blev til ikke noget.

SENERE.

Alle sa vor ubekjendt
var en tæringpatient
nær ved aftenrøden,
og jeg tænkte stolt: Javel,
hendes er en tapper sjæl,
jubler selv mot døden.

Ikke sitte i en vraa,
skule surt og vente paa
verden skal bli bedre;
blæs os heller mod i bryst,
fyld med viljens friske dyst
vrangmodets katedre.

Syng, min sjæl, er himlen blaa,
syng, om den er ogsaa graa,
solen kommer siden?
Løs musiken i Dit ord,
gjør Din vise øm og stor,
selvom den er liten.

DE STILFÆRDIGE.

Til seier og lykke blev Volmer født,
i stjernerne staar det skrevet.
Ingemann.

En helt! En helt? — Sig, kan De huske
Regnaults famose billede av Prim,
den lille general? — hvad? Maa jeg ruske
i Deres hjernekiste op, før ham
De øiner midt i krigens storm og brand
i Palais Luxembourg? — med svedig pande,
men styrken i sin arm, han tøiler en frappant
kulsort araber . . . . . .
revolutionens fyrige fuldblods,
det spanske folkelynnes Pegasus,
som han var dets Bellerofon. —

Skjønt høit tilhest han var ei fro tilmods,
den bleke mand, han vidste hvad det gjaldt,
om alle skranker faldt,
han var den nye ordnings skaber,
sit folks idol, ukronet konge,
for hvem sig bøied tro, men stolt, en hel nation.—

Det var en helt! I brask og bram,
armeen bak ham, mot en bakgrund grim
av borgerkrig, guerilla, hadets vilde vande,
— skjønt av dets sus og brus, dets kald og sange,

det fata mórgana som speiled sig saamange gange
som magt, diktatorat — sat ubevæget marschal Prim.

Men Gordon, Emin pasha, Livingstone,
og præster, missionærer hobetal,
som led og stred forglemt og ubemærkt
av mængden, aldrig malt og hyldet, men kaldt gal
av folk som ikke havde den passion,
allikevel arbeided, kjæmped like stærkt —?
Der var dog én som dem i hjertet bar,
og det var hjemmet . . kirken . . England .
. Rom . .
de to, hvis magt lik Guds er allesteds, — og som
trods alt holdt øie med dem, endog snar
var til at frelse, støtte, hevne,
om kaldet gik dem over evne,
og missionærens bungalow stod tom . . . .
de var ei overladt saa ganske til sig selv,
til tilfældet, Fortuna, hvad vi tankeløse kalder held
. . .
og hilste dem med flag paa halve stang,
salut og æresnavn naar de tilsidst kom hjem engang.

Men smaa nationer? De som ikke har
den store magt og kraft, men likegyldig
lar sønner, døtre, greie sig som bedst de kan
i andre riger, andre land,
og ta hvad verden byr, for bar

er altid bakken hjemme, barneskaren like fyldig —
hvad navn har *de* i verdens store fakkeltog,
den sum av daad som lyser op i hver en krok?
Blir ikke liv forspildt og evne gaar tilgrunde
foruten mindste takord over selv den friske grav?
Er ikke det en stadig aapen vunde,
at vi tok mot, mens de bestandig gav?
— — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — —
Sig, hørte De vel dengang Amundsen drog ut
i skonnerten Gjøa noget stort utbrud
av glæde eller ængstelse?
Det var utlandet bandt kransen,
da han kom frem igjen, gjorde navnspurgt ham som Nansen,
forkyndte med trompet den seier han vandt —
lidt bedre var det dengang han Sydpolen fandt,
saa vaagned vi jo op! Skjønt — der var dem,
vil De tro det? som ymte vilde
at likesom hesten var mere end Prim,
saa igjen
var hundene mere end Amundsen —
for Norrønaviddet gir altid sin pille
mot stormandsgalskap og ry for snille;
der var ellers ingen staahei hverken før eller efter
av Amundsen da — han holdt bare sine løfter!!

Der var andre før ham — men alting gik stille,
De kan Deres liv baade vinde og spilde,
der er ingen taper søvn for den saks skyld.
De stille bygger landet, de stille seiler havet,
de stille ligge tusenvis i fremmed jord begravet,
og husk vore lodser, de sætter paa spil
hver time sit liv — nei ingen trænger til
at si at vi ei gir vore kvota i menneskemagt
og vilje — men gjør vi det mon ikke med menneske-
foragt?

VAAREN.

Da muserne dansed paa Helicon
i Grækenlands gyldne dage,
var det vist ingen utstillingsplads,
de brød sig om til skue og stas —
kunstens egen ophøiete aand
trak dem fra verden tilbake:
Fjeldet og skoven,
stilhet foroven —
hued dem bedst.

Hvor skoven mødtes med li og vang,
hvor fuglen kvidred og bækken sang,
naar vaaren klædte hver bakke paany
med skygge og ly —
de mødtes under de høie trær!
Men underskoven var mest dem kjær:
det flagrende skjønne,
nys udsprungne grønne
de elsked især.

Hvor krattet var tættest
og løvets lysende hang
var skjærest og lettest,
de mødtes til fest,
til dans og sang —
  dengang.

*

Men musen danser i Norges land
i vaarens lyseblaa dage;
hvor skoven stanser ved engens rand,
og krattet spreder sin lyse krans
av nyfødt or lik dryader i dans —
det syn kan nok hjertet betage!

Det er intet stilfuldt, klassisk sted,
hvor alting aander beskuelsens fred,
vort Helicon!
Det er kun en vold,
en ensom knold,
hvor nyperosen med bristende knop
bader i solen sin tornete krop,
allikevel har det ikke sin make!
Hvor kan den beskrives, den arme plet,
hvor alting synes saa ret og slet?
Kongleklædt er de svarte graner,
glemt er alle de sure vaner,
for livets arme rækker sig ut —
og Moder Jord er en svimmel brud!

Der slaar imot en et gjennembrud
av sitrende varme og taareluft,
av spirende farver og birkeduft,
stærktduftende Dafne og brune skud!
De skjære smaa urter paa hver en tue
brænder med lys og tindrende lue —

saa blændende skjøn er fjeldgræssets brem,
blaaveisen titter iblandt det frem —
ugræsset selv er saa fint og fornemt,
hvert blad er en frise, et ornament!
For skovbunden fostrer i lette muld
de fine dyder kunsten er huld.

Og musen ler over al den fryd,
hun ler i homerisk glæde!
Det svarer derborte med cymblers lyd,
med fløiter og røster og fuglekvæde.
For nu i vaarens gamsomme tid
er alskens godtfolk tilstede.

Tilstede er digtets brusende aand!

Paa volden et glimt
av lynsnar vinge, et skimt
av flyvende klædebon,
en smekker gren
som svaier og vinker og flygter igjen —
ved Vaarens haand
paa kvister og pinde
hun danser derinde.

VORT CRABAPPLETREE.

Der er ingen som vet hvor et litet træ
som har slaat sig igjennem, faat blomster med,
blir næsten som var det et menneske

saa kjendt og saa kjært, som var det en frænde
en har levet og lidt med og hjulpet omvende
ulykke til lykke i en kamp uten ende.

Men træet er digter, dets blomstersne
er de deiligste digte nogen kan se,
o var jeg en digter saa stor som det!

Nu er vor sorg at regnen vil komme
og vinden vil blæse dets arme tomme,
før blomstringstiden er rigtig omme!

For De vet hvor let i vor kolde tid,
gjør frosten det av, i sit evige nid,
med det himmelske under: hver drømmeblomst blid.

Og træet skal hærdes, skal ribbes og røves
sit skjønneste eie, skal pines og sløves,
og glemme sin drøm, til pindeved kløves.

Men, Gudskelov, endnu er ingenting skjæmt,

omsværmet av bier, en sanger hengjemt
i toppen ensteds, staar det frit og fornemt,

og spreder sin vellugt og fryder hvert øie
som faar held til at se det og glemme sin møie;
selv avindet maa for dets uskyld sig bøie.

AFTENSUK.

Ak, det er saa deiligt her i kvelden!
Byen ligger smykket, hvit og
ren og svøper sig i sneen. Luften
blaaner, klar, med milde skyer
over trær og taker, løftes
høi og lys av solens sidste
straaler.
            Hvert et menneske som
taus og hurtig, med et flygtigt
blik kun mig passerer
er et eventyr, jeg ei kan raade.
Blikket spørger: Hvorfor vanker
Du her ene, her i kvelden?
Lyset tændes, lyset vinker,
det er aften, hjem vi stræver,
inden døre kun er varmt og
godt at være!
            Men mit varme hjerte
frygter kulden ikke!

Op fra syd, hvor solen gjemmer
sig med sine gyldne farver,
svæver skyer, graa, som
bud paa natten, frem paa
himmelhvælvet — og det friske
blaa, som skjærpes let av kulden,

saa det staar som grønligt mot det hvite —
glider sagte under glansen
over i den milde tone, sløres
let og brytes i det røde —
– – – – – – – – –
Og med dette
jubellyse sving av glade tanker
gaar det natten smilende imøte.

O min drøm, jeg sagte mumler —
naar jeg ser de lette skyer
stige op paa aftenhimlen,
stiger Du op for mit øie!
Og Du maner, og Du minder,
om mit hjertes stille smerte,
om den higen som det knuger,
og som jeg saa ofte dølger.
Skal den leve, faar den seier?
skal den løse sig av tvilen,
skal den vække andres stemmer?

Glansen blegner. Se hvor maanen
seiler sølvblank mellem skyer!
Se de flammer! Solen synker,
gaar tilbunds i hete dampe.
Mørket fanger
jorden op i sine vinger.
Gasen tændes, byen vaagner —
og jeg taper mig i sværmen.

APOLLO.

(I Archilochos' manér.)

O Apollo Musagetes . . . .
Du som har
ofte lært den største nar
bedst at kvæde. —
. . . . Sig, Du kjære skjønne mand,
hvorfor netop han . . . .?
Og det later til, Du skjænker
gaven dem som ikke tænker . . . .?
— tanken, ah, den stanser flugten . . . .
sangen — den er viadukten . . . .!

Men nu har jeg foretræde . . . .!
jeg har vist, at jeg kan kvæde;
digte gjør jeg alle dage;
altsaa — ikke forat klage
var det at jeg kom —
. . . . kanske mere som en syk
kommer til en læge — til en ven,
præst, i nødens stund tyr hen . . . .!

Naar jeg sier syk,
er det ikke ganske rigtigt —
der er intet som er pligtigt
til at undergaa eksamen
eller putte mig i seng . . . .!

Sund er kroppen . . . . hele greien
prima — ingenting iveien —
det er andre nykker,
noget som er gaat i stykker . . . . !
Etslags sammenhæng
som ei længer hænger sammen —
Du er tankedoktor,
Sjælelæge —
Det er uroen, jeg søker bot for —
det er den som Du maa kvæge!

Og nu skal vi frøkne to
tale sammen, mand med mand,
og nu maa Du se, Apollo,
hvad Du for mig gjøre kan . . . .
Du er mester, jeg er lærling —
Du er gud . . . . og jeg er særling!
\- - - - - - - - - -
Ah! jeg ser, Du løfter brynet,
og Du nøler med Dit svar:
Daare! Indbyd ikke lynet;
er det ene dype skar,
som Du allerede har
ikke nok?
Vil du brændes ned til aske?

Det er rigtigt!
Jeg har skaden tidt besigtigt . . . .

mit temperament
taaler ikke skjemt,
det er frygtelig bestemt!
Jeg kan kløve pandebraske . . . .
. . . . myrde — bare med et skok
vers — er mig forresten nok.
Gud! — Jeg er en stridbar mand —
jeg kan se det i Dit øie,
Du forstaar mig noksaa nøie:
Fusk jeg ikke døie kan!

Men iallefald
saadan er min haarde skal!
Kjernen er en ganske anden,
redde maa Du — om Du kan den.

Det er ofte slemt iblandt
at forsværge løgn og tant —
nar, det vil jeg ikke være!
Danse bar
hilst av hobens bjæf og glam,
huj og skrat,
som om jeg en slave var,
apekat — —
uten blusel, uten skam!
Nei!!
mand og menneske er jeg!
— — — — — — — — — —

Tanker har jeg mer end nok av;
jeg vil ikke være tom,
tom for tanker —
ikke bare musikant! . . .
. . Det er gnisten, kjære,
som jeg ikke kan undvære!

Hver dag ser jeg jo en flok av
gatesangere som spanker
ørske om og smørret sanker
hver en døit . . .
Ah! de stræver ikke høit!
Plauditet ei saken bedrer.
Det kan gjerne være, at jeg sær er:
Jeg kan ikke se, de vører
sangerlauget de tilhører
mer end en biskøit . . . . .!
Det er tanken, de undværer,
som dem saa fornedrer.

Ja, jeg vet, jeg er en raring —!
Dette her er kinkent stel!
Trængte kanske en forklaring . . . .!

Men nu vil jeg ikke længer
snakke om de gromme andre . . . .
det er mig — mit laake selv
som til bedring trænger,
det er mig, jeg vil forandre . . . . !

Det er denne melodi,
som jeg hører . . . . og som slipper
undav . . . . holdet glipper . . . .!
Det er noget rent og fint,
ganske stille,
jeg vil si . . . .!
Men jeg er jo aldrig fri
for min uros drilleri:
mine tanker — de er vilde!

Du forstaar jo, jeg maa leve,
jeg er ingen rikmands søn,
jeg er ingen pengegreve,
jeg maa tjene for min løn —!
En soldat? — Hvert minut parat!
Jeg maa stride for mit brød,
ellers lider jeg bogstavlig nød . . . . !

Oftest har jeg ikke tid
til at sitte ned
og det hele gjennemtænke —
kampens gny og brak
lægger paa min sjæl beslag;
jeg vil ikke smudse, krænke,
Musens skjønne id
ved at stevne hende hit!

Men en nat,
naar jeg ligger i et sved

av fortræd
(som jeg prøver glemme)
. . . . kan jeg høre
nogen plektret føre . . . .
denne stemme,
denne melodi,
som jeg vil befri . . . .
men som er saa bange
for de barske krigersange — !

Hvordan skal de to forsones,
Mars og Musen sammentones — ?!
Kan Du ikke tænke paa en bod
jeg kan gjøre — ?
paa en vis, min fot
kan en pilgrimsgang utføre,
saa jeg fris fra dette hat
som forbitrer søvn og kvad . . . . !?

For, saasandt jeg lever,
klarhet er det som jeg trænger, kræver:
Denne tvedelte poltron,
halvt kentaur og halvt person,
som i splid sig selv fortærer . . . . !
Gud! . . . . er mere end jeg bærer!
– – – – – – – – – –
– – – – – – – – – –
– – – – – – – – – –

Tak! Apollo — nu jeg har
fattet helt Dit svar.

(nynner.)

Min sjæl, min sjæl, naar vinden staar imot,
og bølgerne gaar høit
med dur og sprøit,
hold fast ved roret! Møt hvert stormens kast
med samme vilje streng og fast,
og vind Dig vei om end kun fot for fot.

Vær ikke altfor trist i nederlag,
og overmodig, naar
Du medgang faar —
vær fro, naar heldet smiler, sødt det er —
og ikke altfor bister, tvær,
naar lykkens nykke slaar Dit kram i kvag.

Et rot var livet, var der ikke trang
til taalmod, — likevægt —
i al vor slægt:
De hjælper stille like tidens naal,
saa mindre vipper skjæbnens skaal — —
Din lette haand, min lille sang,
skal støtte skaalen mangen gang.

DA PENELOPE REISTE AV LANDET.

Han kom tilsidst dog hjem igjen,
og jeg fik holde ham i disse arme
endnu engang — hvad fryd som den!
Hvor jeg har savnet livets gyldne varme
de mange aar, mens han,
min dyrebare mand,
landflygtig dreves om for alle vinde!
Et under, at tilsidst han kunde finde
fra fjerne kyster, andre land, sin vei,
trods livets mange snarer, hjem til mig!

O, — jeg er glad — ! allikevel
er der en mislyd i min sjæl:
Han var min husbond, var mit hjertes fyrste,
av alle mennesker den ypperste og største,
men hvad for ham er jeg?
En aldrende — som ei
belønner med en rus hans længsel,
en skuffelse! — hans hjem et fængsel?
O — i hans øine, ser jeg, ut igjen
hans higen staar, mot eventyropfyldelsen!

Ak, det er sandt, at hovmod staar for fald!
Det har min velkomst voldt,
mit hus staar ødt og koldt,
mit liv er som et skal

saa hult og tomt! mit maal en higen efter
hvad overstiger mine kræfter.
Jeg forekom mig selv en kat
som blev ved huset dag og nat —
Det var for hans skyld mere end min egen;
tilfreds jeg byrden bar!
Jeg vilde vise blot, hvor tro hans hustru var — !
Nu er jeg mer end han forlegen
ved al den velstand — for hvad glæde er der ved
saameget gods, hvor der er ikke kjærlighet?

Han ser ei at hans haar er graat,
som mit, at han har grænsen naat,
da ikke længer brænder livets flamme
saa straalende og kjæk, og let tilskamme
i livets fristelse, dets lyst og ve,
staar selv den klokeste
mot ungdommens selvsikre vraken
blandt godt og ondt, dens muntre blik paa saken!
Sit eget barn han reise vil ifra!
Mands vilje er mands himmerig: saa faar han reise
da!

Jeg havde tænkt, naar Far og jeg blev gamle,
saa blev vi sikkert ogsaa gamle sammen,
og efter ufred kom der fred! Stilt vore sind
fik nærme sig i aftenglød hinanden:
Mit var vel hjertelag, hans mest forstanden.

Men nei! isteden denne vamle
forlorne enkestand — og skammen
for den blir sagtens ogsaa min!
Hans sjæl er hærdet, min har endnu sine dun,
og i den stikker hvas en svidende harpun.

Min søn som jeg paa armen bar,
opdrog jeg til at elske fuldt sin far —
til mand blandt mænd, sin faders like;
nu er han stærk og stor,
behøver ikke mer sin Mor,
hans øine er av nye drømme fulde;
han retter paa mig, naar jeg ikke taler som jeg skulde!
Jeg er hans datter nu, tildels hans tjenstepige,
som lystrer hvert hans vink . . . . hans hus mit hjem?
O nei! Min mand, mit barn, forstaar jeg,
det tørre brød, det gule blad, forsmaar jeg,
og derfor i mit savn undgaar jeg dem. . . . .
Men har jeg levet disse aar alene,
alene dø skal ingen mig formene:
Jeg har en liten gaard som ligger paa et skjær,
og om de trænger mig, saa finder de mig der!

KRYBBEN.

Han fødtes i en stald og lagdes i en krybbe,
for der var ikke plads, hvor mennesker var;
der var ikke rum i de rikes bløte senge,
og rum i nogens hjerte der hellerikke var.

Han fødtes i en baas og svøbtes i en krybbe,
det traug, hvor umælende faar sin mat,
hvor hungerspinen stilles og savn blir kvæget,
avhængighet slikker det bugnende fat.

Og natten skred frem. I hjørnet blunded stille
Maria og Josef paa halmknippet fro,
vaakne var paa himlen kun de deilige stjerner,
i stalden et sukkende dyr eller to.

De havde gjort sit dagværk, de stakkars fæ var trætte,
den trofaste tjener sin hvile nødig har;
men lyset som flakked, Marias skrik og smerte,
de minded dem om dagen hvis byrde de bar.

De skifted saart paa foten, de tusled sky og sagte,
den brændende flis dem i øinene skar,
de napped lidt til høet, men føden smagte ikke —
til flammen gik ut, og mørket det var.

Men asenet og oksen og koens bange øine,
de stirred bestandig mot selvsamme sted,

for de var der alene — av alle liv i verden —
i nattens stilhet ene med gudsbarnets fred.

Og stalden var ei mere en trang og skummel kule,
for der var en dæmring, hvor barnet laa:
Det fagre stjerneskin som ellers ingen ænsed,
i straaler om krybben let sitre de saa.

Saa ynksomt ømt de saa paa den nyfødte frelser,
det skyldløse barn isøvn paa krybbens straa,
en drømmeløs søvn, som selv de engang kjendte,
før angst og fortræd gjorde hvilen besk og braa.

De kjære gode dyr som for mennesket maa virke,
fortjene hans sul og bygge hans bo,
her saa de et menneske som skulde alle tjene,
her saa de en konge som hvilte paa straa.

*

Det hænder vel at slik, i et kot, i en kneipe,
en skjøges skrækkelige boudoir,
Gudsbarnet fødes og lægges i krybbe
blandt bæster og utskud som først blir ham var.

VAARBUD.

Der er ikke spirende græs at se —
alting er koldt,
nakent og goldt,
paa aaserne ligger den tykke sne.
Vinden blæser og stormer og maser:
den pryler os, sliter os næsten i laser,
fra sol staar op, til den sætter sig ned,
der er ikke eneste øiebliks fred —
den er bitende kold, den svider i øiet,
man kaver sig frem, gaar ganske bøiet!

Spurvene pjatter, som altid de gjør,
ensformigt, dovent,
næsvist, forvovent,
ustanselig, endløst fritter og spør!
Sneskyer lurer paa alle kanter,
sneen, den fyker, og livet skranter.
Solens skin er jo noksaa varmt,
men som vaarbud er det unegtelig armt!

Saa kommer natten — da blir det stille,
vinden dormer — dens trin blir milde;
verden tillukt;
øde og slukt
det ellers saa glimrende fjerne.

Jeg gløtter paa døren, for jeg vil vite,
hvad veir det blir imorgen itide —
og mot mig staar som en anelse duften
av kommende nedbør, av løsnende tæle,
aanden av liv, av vaagnende sjæle,
en hilsen, et forbud, smyger i luften.
— Høit oppe brænder en enslig stjerne.

BOA CONSTRICTOR.
(Lord Leightons statue.)

Uhyre! Se, om Du tør, mig i øiet, nu jeg har taket
tæt om Din nakke, saa tæt, pusten forgaar Dig vel
helt!
Er Du en fristelse? Er Du en straffedom?— opdaget
endelig, før den fik tid, uventet, slaa mig ihjel?

Sleip er Du, smidig, hver muskel elastisk — den
springer tilbake,
træffer mig, river mig næsten omkuld — prøver vist
paa
gjøre mig avmægtig, trætte mig ut og omslynge —
til brake
skal hvert et ledemod, ah! knækkes i beterne smaa!

Det er den hensigt jeg læser saa grant i Dit graa-
kolde øine,
jeg er for Dig kun en hob lunkent og bævrende kjød;
endnu er slaget ei tabt, og jeg tror, Du kan spare
Din møie,
sleip som Du er og vâr, endnu — er jeg ikke helt
død.

Det skal jeg si til Din ros — som Du er, Du er alt
jeg kan magte,
helt ifra nakken og ned, helt til den mindste min taa
muskler og sener staar spændte! — slikt spændtak
skal ingen foragte:
buen er bøiet saalangt . . . . vidre kan ikke den
gaa!

Hvad er Du egentlig — ? Bare en slange — bah!
Ormen blandt frugter?
Ondskapen er Du, den synd mennesket smykker sig
med;
trangsynet er Du, som snører om os sine klæbrige
bugter —
slapheten dvask! som forstemt tvinger os alle i knæ!

Derfor, kanhænde, Du er hvad Du er — saa forfærde-
lig mægtig,
Du er mig selv, som jeg er, lidenskapen i vold,
snikende, springende, lynsnar og vældig, kjæk, blæn-
dende, prægtig,
dobbeltgjængeren Du, manden som vilddyr og trold.

Hvad er vor manddom, vor vilje, vor sjæl, naar for
Dig vi blir bytte,
Midgardsorm Du, som med ét løfter fra dypet Din
krop,
slimet og dødskoldt Dit gap, som os oversavler med
spyttet,
gjør os til klump, til en grøt, slurper langsomt os op.

Nu er den stund, da vi to skal for alvor nappes om
steken,
mon ikke bugterne stivner — holdet løsner sig lidt?
— Er Du mit selv, saa maa selvet jeg overvinde i
leken.
basketak værdig en gud! Guden skal seire i mit.

FUGLESANG.

Nu takker alle Gud,
at solen randt,
og mørket svandt,
endnu engang.
Hvor deilig er den unge dag
i lysets dragt
og straalepragt!
Nu ligger natten langt der bak,
isøvn og døv for morgnens sang,
dens første glædesbud.

Hvor fagert solens skin
belyser bræ og tind,
gjør brændende
den hvite sne!
Og spænder drømmens fine flor
og skjære glød som perlemor
om bjergets knæ og kind,
hvor trætte, graa,
for lidt siden
de stumme skygger laa!

Igjen en solskinsdag
av Dit behag,
da ut sig spænder stort og vidt,
for alle frit

Din himmels blaa,
o gode Gud, Du gav.
Du lot Din engel holde vakt
ved lysets port, at end
den ikke luktes til igjen,
og mørkets hav
blev os en grav!
Nu aander op den grønne jord,
hvor Du har dækket rikt Dit bord,
og smiler glad
mot Din almakt
som nærer alting, busk og blad.

Du kjære broder Frans
som holdt av os
og bad for os,
og øm, som faa,
forstod hvad smaafugl maa utstaa,
Du hører i Din himmel nu
blandt englestemmer, harpeklang,
kanhænde og vor spæde sang!
Av nattens væld
sprang lysets glans
og straalekrans — !
naar livets sorte bange kveld
opfylder os med gru,
o bed Du for os, Du!

DA ENGELEN SPILTE FOR SANKT FRANS AV ASSISI.

Sankt Frans, den Guds mand, paa brisken laa;
hans mødige legem værkede saa.

Han vidste ei, hvor han skulde sig hælde,
iskold, som graven, var hans celle.

Den hellige Frans paa den haarde brisk
følte sig ikke videre frisk:

Snart han glødede, og snart han frøs,
halvt var han vaaken og halvt i en døs —

han fandt ei lise, hvor han sig vendte:
feberen i hans aarer brændte.

Broder Sol, som han elskede saa,
og søster Stjerne, var tabt i det blaa;

søster Maane var ikke at skue, —
og lukket av fire vægge hans stue.

*

Den arme i inderste sjæl det følte,
som himlen var taus, mens djævelen brølte:

Han hjerte som ellers var friskt og ungt
det var som en møllesten dødt og tungt —

let var det vist ikke hans mod at kue,
men kold var ak! begeistringens lue.

Den brændte forvist for hans indre sans,
men fjernt og dunkelt, som var den ei hans —

resignationen laa ham for brystet,
en stor klam slange, og holdt det krystet.

*

Guds minnesanger, som der han laa,
de tusende ting, dem tænkte han paa:

Han elsked alt som høiner og kroner;
men mest han elsked de skjønne toner.

Saa løfted met ét han sit sunkne blik:
“Mit hjerte hungrer for lidt musik!

Du, broder Peter, paa luthen spille —
det kunde sikkert min marter stille!”

— Men broder Peter er tungnem av sig:
“At spille om natten det passer sig ei.

Det sikkert gik enhver av os ilde
som slik forargelse stifte vilde.”

*

Forsent han fatter Sankt Frans er digter —
og derfor i nøden sin mester han svigter:

"Du vet jo, fader, hvor trang vor vei,
og kun naar vi sover, da synder vi ei.

I luthens toner der lurer en frister
som gjennem øret i sindet lister."

Sankt Frans forstod ham og smilte træt:
"Guds lille faar, som gaar vild saa let —

Du vet ei, barn, Du var aldrig lidende,
i dette, søn, er Gud selv medvidende:

Han sendte vinden just nu som vakte
i æolusharpen sit kyrie sagte. —

O kunde Guds skjønhed Din sjæl berøre,
hvor fri i sin godhet blev sind og øre!"

*

Forvirret ung Peter fra kamret sneg bort,
men ak! for Sankt Frans blev verden helt sort.

. . . .

Da hørte med ét han saa søt en musik,
at al hans lidelse ham forgik;

den syntes snart nær, snart fjern at være:
i paradis spilte én til hans ære!

Saa ren var tonen, saa liflig bløđ —
og dog saa mægtig, saa fuld av glød!

Han trodde sikkert hans bryst maatte springe . . .
hvor var den brod ham nu kunde stinge?

(hvad engelen spilte)

O musik, Du hjertenskjære
tjenerinde, trøsterinde,
himlens væsens aapenbaring,

se, vi sender Dig, serafen,
som en drøm til savnets leie,
træd, en muse, i hans kammer,
rør ved hjertet med Dit plekter,
bind de brustne strenge sammen . . . .

lad ved kunstens hjælp ham skue
atter skjønhets faste linje,
rytmen som en varsom finger
glide over øiets laag,
svale helt hans tankers saar!

Kom, som fordum aandestemmen
kom om natten til Elias:
Arme tjener! o hvor er Du?

Spørg, som fordum, da Du spurgte
først i stormen, saa i brusen,
saa med sagte graat i røsten
ham som laa i hulen inde:

O Elias, har Du glemt mig,
vil Du skjule Dig for Herren?

O som munken paa sit leie
under hjertets bitre korsgang
hører klangen fra det fjerne
himmelske orkester, para-
disets jubel — løfter øiet —

o saa tal til ham med stormen
av de himmelske hærskarer
om det land, hvor troskab lever,
hvor de elskende skal møtes,

tal saa med Din blide stemme
om al lykkes flugt paa jorden,
om at livet er kun avbigt,
alle drømme derom tomme —

kom saa til ham med Din hvisken,
at han skal ei slippe troen,
ham skal ravne bære føde,
endog klippen skjænke kilder. . . . .

SOMMERBUD.

Nu er solen varm — med gyldent slør
over sletten som strækker sig ensom og tør,
og skyerne seiler saa sagtelig hen
for Junimaaned bør.

Vinden larmer i det nysudsprungne løv —
(en splinterny grøn kjole av yndig kulør),
der løfter sig nu og da en fanfare av støv,
og finken kvidrer frydefuld igjen og igjen.

Det er næsten ikke muligt at nu har vi faat
vor gyldne sommer — saa litet den betyr
for andre — for os er den eventyr,
og alt i en fart, i en eftermiddag blot.

Nu lokker det fjerne som aldrig før
med blinkende høider i vest og sør,
med farvehete blomster og klingende drømme,
med regnbukaape over hvite klær,
med susende graner og skummende strømme,
med dypblaa himmel som Arabiens nær.—

Og har De ikke set, hvor deiligt det er,
hvor kan De om sommertidens trolddom dømme?

GJEMT ER IKKE GLEMT.

Gnist av et lysende
øieblik,
skjønt den kan lyne —
er kun en prik;
svinder avsyne
hastig opbrukt;
taper sig frysende,
synes utslukt.

Eller en draape,
barn av det hete
soldryp paa sneen,
født under bræens
iskolde kaape —
plads ei for væte —
synes fortapt,
just det er skabt!

Saadan et digt,
uformet endnu, men herligt og rikt,
sprunget av syner spredte og vilde,
synes forspilde
pludselig hele sit selv, sin kilde,
ord og billede,
alt hvad det var og vilde —
ligner en vandrer som taper sit maal:

skrider raadløst paa øde heie,
glider daadløst de lange veie —
alt, hvad der var, av elskeligt:
Tankens glødild, sjælens ekstase,
følelsens gamut — den skjønne forening,
sang uten mening,
tomt lik et skraal,
ikke et digt,
bare en frase,
er ingen glæde
denslags at kvæde —
henfaret, dødt,
før det blev født,
ombragt i en ulykkelig stund,
støv og aske fylder dets mund!

Hvorfor fortapt?
Intet er tapt som med hensigt er skabt!
Snarere alle
slipper de ned til et gjemmested,
falder i dvale
længe i kløfter og dale —
ligger hengjemt i mosets grund,
slumrer forstemt paa sjælens bund,
venter, ja venter
stormens overmod, skyens overflod,
drømmens regnbusyn,
viljens kornmod-lyn,

stjernens klarhet over skovens bryn,
aandens *fiat* som frem det henter,
der forvist
stiger av natten en klingende,
tvingende,
kraft tilsidst.

DA BYEN FIK VANDVÆRK.

Se den kranke,
sorte blanke,
milelange kjæmpeslange
hugget op i stykker mange,
som langs veien hen sig bugter,
til i heien den opslukt er?

Ah, min tanke følger den!
Den skal snart sig sammenskjøte,
utav kaos sig gjenføde,
blive hel og sund igjen —
den er fortids smukke myte
tryllet frem fra tidens vaar,
gjemt og glemt de tusen aar,
gjenfødt i en anden form,
diger som en midgardsorm —
men den hjælper mig at knytte
digtets lyseblaat og rosa
let til hverdagslivets prosa.

Slangen var i gamle dage
ikke hadet og foragtet,
tvertimot blev den betragtet
som en troldmand uten make,
saa dybsindig og saa vis —
simpel var maaske dens viden,

men den var den største, siden
mennesket bedaaret søkte
evig ungdoms gyldne pris.

Stum den vidste mer end luftens fugle,
mere end Minervas priste ugle,
vidste raad mot ve og plage,
kunde snildt forlænge sine dage:
smutted av sit skind, det slængte hen,
blev som ny og ung og blank igjen!

Saadan blev den lægekunstens tjener,
guders hjælper, sendebud og ven,
som med visdom ungdomskraft forener
og i tusen ærend sendes hen.
Æskulapius' stav omringer
den i sirlig dans og bringer
budskap fra de stille huler,
hvor de sjeldne ting sig skjuler,
alle dypets sære gaater,
hvad der saarer, hvad der baader —
raad, hvor ellers intet raad er.

Venligt av sin dype skaal
Hygieia lar den drikke,
jordens smidige herold,
dypets tause forskeraand
klyngende til hendes haand,

solskin slikke —
ser den reise
mættet hovedet og kneise,
vævert spille
med sin tunge, som om stille
spørgsmaal let den kunde, give svar
paa hvad gaadefuldt i livet var.

Saadan skal vor egen slange,
naar den bliver hel og god,
reise sig fra fjeldets fot,
sig op om dets skulder svinge,
og det helsens drik avtvinge,
Jordens friske hjerteblod —
drikke dypt av skaalen, fange
sundhets lyse lære,
gode raad behændig bære:

Nøisom vær, lev simpelt, livets kilde,
hvor den springer fri og klar,
nok for alles nødtørft har —
lad ei nid Din sjæl forspilde!
Tvæt Dig fri
fra begjærets raseri.
Bad Din sjæl i lysets flod,
og Du fanger heltemod,
helsebot,
for hvad der er vrangt og ilde —

er i hjertet solens skin,
rødmer ogsaa varmt Din kind!
Fly fra verdens skrantne glæder,
endløse fornødenheter,
søk tilbake
til de fagre ungdomsdage,
da, Du selv en freidig gjæst,
bød med lidt til uskylds fest!

Blidhet, styrke,
disse guder vil vi dyrke.
Godhet leve i Dit smil!
Livet er et maskespil,
men det leves i det stille.

SKYGGEN.

Vi gik ut en morgen
saa hvit og fin —
det var i Marts,
og marken laa hvit
i solens skin —
saa perlehvit
med farvespil
som i April,
saa drivende hvit
som ved vinters tid.

Og luften var klar
som krystal og glar —
og himlen var blaa,
saa blændende blaa . . . .
en hul juvel
med randen paa sneklædte fjelde
som glimred i dis . . . .
en sagte vibrerende bjælde
den laa . . . .
det var som man saa
igjennem den helt til paradis,
hvor engle steg op og ned
i herlighet —

Hvorlænge det vared?
Da vi kom hjem
var alting smeltet,
i søle æltet . . . .
solens straale
med tusen naale
spidded og stak:
hvert snefnug knak
i millioners
fraktioners
atomer — saa drak
av hulning og kop,
av søk og grôp,
al væten den op . . . .
og jorden blev, hvad før den var
helt brun og bar,
en hob gamle klute . . . .
saa gaar det herute!

Kun hist og her
i ly av trær,
i stammens skygge,
saa solen ikke fik gripe
og tyne dem . . . .
imellem det graa og stygge . . . .
var endnu tilovers en del
av det hele — en brem
av hvidt, en lysende stripe. . . . .

Jeg kunde ei hjælpe det:
Mit hjerte bøied sig ned
og kyssed det sted
hvor laa
for solen i læ
den friske og kolde sne.—

Det var som saa
jeg blandt alt dette støv
og mudrede tøv
en klar og oprindelig sjæl.

MIT HJEM.

Farvel verden! Nu stikker jeg nøglen i nøgle-
hullet.
Naar jeg lukker min dør, lukker jeg Dig ute,
Det er hithen jeg flygter, det er hit jeg trækker mig
tilbake,
naar dagens stræv er endt og jeg er hvad jeg kalder
fri
til at leve mit eget liv, jeg, hvis livssyn
er i saa meget anderledes end mine omgivelsers,
jeg, det adopterte barn, som ikke er kjød og blod
av deres — jeg lever, maa leve mit eget liv,
for jeg var ikke længer barn, da jeg kom herover;
jeg var, hvad jeg endnu er, mig selv — et væsen
for sig, skjønt glad ved at lære og utvikles
av det meget og værdige jeg leved med og saa;
og saadan lever jeg endnu mit eget liv
og gir av dets fylde min indsats i andres,
men for at gjøre det maa jeg altid ha en stund for
mig selv,
finde min egen bund, før jeg kan trænge ned i
andres,
jeg maa ha enrum og stilhet for at høre
røsten og finde maaten, svaret paa egne
og andres spørgsmaal.—

Hører De tekjedlen synge? ah, den gir duftende drik,
gir svalning og varme, gir hygge og samtale.
Jeg og den er gamle venner — dens surle! surle!
har lydt
trøstende saamangen gang, naar kræfterne sank
og smerterne steg. Og Gudskelov,
naar jeg kommer ind ad døren
hilser én mig velkommen, vi hjælpes ad
med at bære huslivets byrder og gjøre livet let for
hinanden,
vi vet begge hvad det er at være ute blandt frem-
mede
og ta de krummer av velvilje og omsorg verden gir;
og saalænge vi lever, skal vi ikke glemme
at livets bakker er lange, og to trækker bedre end
en.—

Tilsammen drøfter vi dagens problemer, mens aftens-
maten
fortæres — og her maa De sletikke tænke
vi har det saa overhaands gromt:
professorer, vet De, blir aldrig velstaaende
uten i Tyskland; vi har ikke spundet silke
paa *vort* arbeide — bare bomuldstraad — —
men vi fortjener hver krumme vi spiser,
og derfor, tror jeg, det smaker saa godt.
Mine blomster — for dem maa dernæst der dægges,
jeg stræver og sliter i jorden, og luker og vander,

for jeg er glad i mulden, i alt som vokser og lever,
og kommer der grønt op av den
maa alle bent ut og se — smaafuglene
kjender mig godt, naar jeg kommer,
de vet jeg gjør ingen fortræd, bare katten
faar vondord og styrtsjø paa pelsen.

De kjender da vist den Chopinske mazurka,
hvor han ogsaa har lukket sin dør mot verden,
og midt i det febrilske Paris
er mindernes stilhet, drømmen om Polen
der — færdig at slutte ham i sine arme,
føre ham hjem, til Warschaw, til barndommens
lykkelige tid —
der fik han inspirationen, der saa han, og hørte
de stemmer han trænger for at skabe. . . . .

Jeg har saamange ting jeg holder av:
mit ur som taler til mig alvorlig,
men ikke bebreidende, om at bruke tiden,
jeg gjør det bedste jeg kan, og det tikker
opmuntrende: Javel — javel — vel — vel — !
Jeg har en zither som jeg stræver med,
for den er vanskelig at spille, men hvis toner er skjære,
og et piano jeg engang trakterte
noksaa passabelt, men nu er jeg ikke saa flink.
Allikevel fryder mig Beethoven og Mozart divinus,

og jeg tænker ofte paa, hvad musik mon er der i
himlen,
hvor de store aander har hver sit kapel — ?
og saa har jeg mine billeder, min Bøcklin
som jeg saa og tilbad, da meget faa gad kjende ham,
og Moronis 'Skrædder' med traaden over sine fingre
og den svære sky over panden, det resignerte blik;
min brors bærplukkerske; skotsk furuskov;
en deilig tegning av skib efter uveir,
pilgrimen fra Rheims, Trondhjems domkirke,
kortsagt, mit eget valg
av hvad jeg har set og holdt av;
mine egne smaa tegninger ogsaa, for der var et haab
jeg aldrig ganske opgav, men som nu kun lever
i andres værker — det vinker mig der
med uendelig fryd, jeg kan sitte hele timer
og drømme om hvad jeg vilde gjøre, havde jeg tid,
især herute, hvor farverne er gyldne og klare
og linjerne fine og luftige — ak ja!
Der blev jeg nu slemt forhindret, en hindring jeg
ikke fik bugt med,
bare fordi jeg var fattig — ikke fik tid til at utvikle
mig.
Jeg sukker ikke længer over det,
men jeg længes allikevel efter det store
det skjønne det skjære intime billed som er min
sjæls attraa.

— — — — — — — — — — — —

Det at staa op og gaa tilsengs er i sig selv en fryd,
en lykke at kunne hvile i ens egen seng,
en lykke at staa op til arbeide
ikke for tungt, ikke for let,
arbeide som gir en det brød en brækker
med saamegen fryd og taknemmelighet,
arbeide som hjælper en selv til at vokse
i tanke og vilje, i forstaaelse
av hvad livet betyder: vor store mulighet,
vor store, store mulighet; og bli den værdig
enten i tjeneste eller erobring
som verdensviljens bærere, dens lydige børn.

Der var én som sa at i alt mit slit
var jeg det lykkeligste menneske hun kjendte,
ja, jeg er lykkelig, fordi jeg er taknemlig,
opfyldt av tak fordi jeg har en stue, min egen,
et sted hvor jeg kan *leve,* tænke mine tanker,
spille paa min zither, spille paa mit piano,
læse mine bøger og skrive mine sange
i *fred* fra verdens sydende uro,
dens hadske uforlikelighet, dens rov og mord —
ingen vet hvor glad jeg er ved disse fire vægge
som er mine, virkelig mine — da jeg reiste,
saa jeg altid dette rum for mig,
billederne paa væggen, bøgerne, stolen,
pianoet som jeg havde vært for syk til at bruke,
og den røde lampe med det varme skjær;

derute paa Atlanterhavets kolde bølger,
i England, i 'boardinghouse', foran Warwick Castle,
i London, i Norge, allesteder
saa jeg den lille røde lampe,
og jeg længted mot den, som jeg aldrig
længted mot noget, for der var fred.

Og naar jeg saa sitter i min grønne gyngestol
og læser dem jeg mest holder av,
de gamle grækere, Virgil, Vigny, Shelley,
mine kjære amerikanske sangere,
er min stue allikevel et møtested
for uendelige, store og mægtige tanker,
sorgfulde, glade, ømme, forklarte,
billeder og drømme — alt lever her
i vidunderlig begeistrende styrke
og styrker mig med, gjør mig stærk
og villig til mere kamp, til større værk.

APROPOS.

Horats, Du sendte ut Din lille bog
og bad den, mild av sind
beskeden vente i sin krok,
hvis folk var for dens fortrin blind;
og Du var fyrsters gode ven,
som kjendte, kjøbte, læste den,
hvad skal jeg si til min?

Hvem, tror Du, vel i dette land
vet jeg er til og skrive kan?

Du var ei i Din ungdoms vaar,
Du nævnte, tror jeg, graae haar,
men Du var digter, mester fin,
sang livets friskhet, landsens vin,
de mest almindelige ting
som verden tror er simple ting —
og sendte ut Din lille bog
med smilet: Pyt, Du læses dog!

Velan, saa gjør vel min.

TEUKROS.

Naar Du læser og skanderer Din gamle Iliad,
det mærkelige digt om et mægtigt racehad,
er det ikke da, som om Du møtte mange
kjendte mennesker i disse gamle sange?
Achilles som furted til hans ven maatte dø,
før han kunde vinde ham til pligten tilbake;
Andromache som aldrig kunde frygten forjage
at nu slugte krigen hendes lykkes lille ø;
Agamemnon, en konge grom, men ikke kongelig;
Odysseus som kjendte og mestred hver en svig;
Helena som var sin egen skjønhets slave,
alt andet besad, kun ikke sjælens gave;
Paris som var feig og Hektor som var tro
mot hjem og fædreland, og skjønt han vidste
Troja var dømt, han kjæmped til det sidste —
hvad forskjel i natur paa disse brødre to!

Men styrter Du Dig ind i det vældige slag
og ser Dig om i sværmen, hvem vinder Dit behag?
For her er flinke folk og drabelige,
paa begge hold, som nok forstaar at krige,
hvis krig er slaa ihjel i blinde raseri,
en galmands værk, berserkergang og barbari — ?
Da kanske Du ser én, i al den larm og vrede,
som likesom staar utenfor slagsmaalets lede,

den mand er Teukros, kunstner han, en bueskytte,
som maa *ta sigte,* før hans værk kan nytte.

For det er avstanden som han maa tænke paa,
og skuddet som han drømmer om skal naa.
Ser Du ham fæste punktet i sit skytterøie,
ser Du ham langsomt lægge pil paa strengen?
Ser Du ham armen fremad, bakut bøie
til ryggen bugner — viljens sammentrængen?

Han huker ned sig, kryper sammen, lægger sig paa
knæ —
saa gjemmes han fuldstændig bak et skjold,
for der er kastespyd og mén paa alle hold,
saa springer op han og staar strak — for han maa *se*!
og sende pilen flyvende med dødens fulde kraft,
til intet ses av vaabnet, kun dets magre skaft,
det er hans tanke, hans beslutning, — eia! sjæl og
sind
er spændt paa at den træffer, at den trænger ind.
— — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — —

Det hænder at Du elsker mest Din jevne fred,
trækker Dig tilbake, sender andre i Dit sted;
men engang blir Du fakket, maa prøve naa Dit maal
og spænde selv Din bue med en arm av staal!
Nuvel, det hænder at, trods alt, Du ikke træffer,
og maalet som Du stræved mot og sænked Dig i,

Dit ønskes maal, Din motstands maal, staar uskadt, skudfri,
og rundtomkring Dig haanlatteren bjæffer —
for, ser Du, slaas Du skal, selvom Du ikke vinder,
og verden er en jævning, hver sin make finder —
hvad utfaldet angaar, blir blink det eller død,
for det kan ingen borge, Du gjorde Dit: Du *skjøt!*

CARPE DIEM.

Det blad som engang flagret har,
det flagrer aldrig mer —
det hænger gult, fortørret, der,
forglemt av morgensolens skjær,
av lysets pragt og viljemagt,
som frisker op den gamle pagt
av liv med liv, at end en dag
skal livet stride for sin sak.—
Det fløt engang i solens bad,
det aanded frit, det aanded langt,
det aat og drak av luftens fat,
det løfted sig saa grønt og blankt
foruten skade, mén og skar — —
Dit øie ingensteds det ser,
Du øiner det ei mer.

Den blomst som engang blusset har,
den blusser aldrig mer —
og om den i sin herlighet
var mer end jordisk skjøn,
og aanded ut i pragt og duft
bedaarende i somrens luft
paa sjælens sprog sin kjærlighets
tilstaaelse og bøn —
et deiligt digt, hverdagsligt vist,
men i hvert træk sit maal bevidst —

nu er den stum, dens mund er støv,
den hænger vissen blandt sit løv.
Saa fuldendt som den engang var,
saa nøken er den nu og bar,
en brusten drøm som andre fler —
en drøm og intet mer.

O bruk Din tid Du menneskesjæl,
det dyre øieblik,
den korte stund, o bruk den vel,
den er Din skat, Din arvedel,
den stund Du være fik.
At leve skjønt og stort og rikt,
ei for sig selv, men for sin pligt,
er mer end storværk mesterligt!
O løft Dit blik, som blomsten der,
gjenspeilende hvad aand Du bær,
gjør lykkelig imens Du kan,
gjør lykkelig med hjertets brand,
vær lykkelig, fordi Du kan — !
For morgensolens lyse skjær
hver dag blot bringer mere nær
den lange nat, da intet er.

GONDOLEN.

Maanebaat,
perlebaat,
saa fantomlik
og morgenblek
mot østens slør
av natliggraat
og morgenblaat
i dæmringen
Du seiler hen
for livets bør.—

Hvor deiligt om jeg seiled med,
en aand blandt aander — salighet!
henover skyens dunkle graa,
henover himlens lyse blaa
saa morgentyst, saa høitidsstum,
forventningsfuld
mot lysets guld
som varmer op det øde rum.—

Maanebaat,
O Du minder mig om graat,
længsels vinge
utspilt længe
mot den kyst hvor alle havne
lokker en med kjæres navne.

Endnu har jeg én igjen,
menneske og ven,
som gjør mig jorden endnu kjær —
naar hun er gaat, hvad har jeg mer?

O Du glider fra mig, syn —
gjemmes under aasens bryn,
slukes op av dagens mylder,
slettes ut, naar solen fylder
med sin majestæt
livets litenhet —
uroen, arbeidets talløse hær
drukner de lyd som fjerne er. —

Du lille skib paa nattens sorte vande,
som seiler trygt det dype dunkle speil,
og heiser fro Dit runde silkeseil,
kano som kløver fossens fraade,
gondol som aldrig styrer feil —

o tag min sjæl til hine fjerne strande,
lad ei som fnug den hjemløs vanke om,
lad ei den flakke tør og tom,
bevis mig, kjære, denne sidste naade,
før den til lysets varme helligdom.

DA JAPANESERNE KOM.

Ørkenlandet er forbandet,
suger væten, speiler heten —
intet uten gule sandet
glitrer hungrigt fjernt og nær —

kun den som beskeden er
skal i velvær leve her
overkomme alt det vilde.

I.

Vand! Vand! Kildevand!
O hvor min sjæl ber om den utsøkte naade!
Du kan, hvad intet kan,
fri os fra tørkens og tørstens vaade.
Hvem fra Dig tilstrækkelig fik
livsens styrkende læskedrik
kunde endnu med hungren stride,
undergaa alskens møie og kvide.

Kvægende kildevæld!
Kosteligt fund indunder et bakkeheld!
Her er Du jordens bedste gave;
uten Dig kunde ei mindste frø
finde et levested, frugter utstrø;
uten Dig skulde vi alle dø!
Salviebusken som var her før,
skrumpen og tør,

den støvgraa, dække vore grave —
med Dig skal ørknen blomstre som en have.

Rislende klare vand —
hør hvor det drypper og bobler derinde!
lokkende syn i et regnløst land!
Maa den herlighet aldrig forsvinde!
Sjelden et under kan tanken opta
mere end hvor Du kommer fra;
dunkelt kun aner
vi Dine baner —
kommer sikkert langveis fra!

Brister av jordens indre hvor er
endnu de tusende kildespring, der
fortiden lever i søerne kolde,
lysbare, sumpige, sorte og golde,
istidens tundra? — Nei,
fra de huler kommer Du ei.

Langt hellere er
Dit hjemsted derborte
hvor linjen jeg ser,
den glitrende hvite
langs synskredsen skride:
det underland, bræen, saa nær
ved himmelens porte,
hvor granen staar vakt,

hvor elve fødes og naar
sin skjønneste fylde — der faar
Du Din evige magt
til bannet at løse som paa jorden blev lagt!

Filtrer undergrund i lange traade,
møter milevidt skjulte morænener,
bryter Dig vei paa Din egen maate,
atter og atter Din styrke forener:
Først, en finger, Du søker en sprække,
siden, en arm, Du stræver at brække
alle forhindringer, naa den side
hvorfra Du skal
lydig Dit kald
i en strøm af grønt igjennem dalen glide.

II.

Dalen hviler.
Jorden smiler
i sit smykke.
Over yonder
solen iler
mot sin nedgang.
Alting aander
fred og lykke,
følger stille
fuglens kveldsang,
lærkens trille.

O men se den lette
tynde violette
sære dis som trækker
langsomt opad — rækker
med sin travle vinge
fjeldets palisader
som i sol sig bader.

Gode Gud, o hjælp! Hvad kan den
os af nye sorger bringe,
som den glider langsmed randen,
solens lyse slot bekriger —
lik en vifte ut sig breder,
pludselig i høiden stiger,
hvirvler opad lik en skare
bange fugle — overspreder
dalen, himlens blaa og vækker
dunkelt følelsen av fare?

Vinden! Sig, kan Du fornemme
tydelig dens haarde stemme
lydelig sit krigsskrik brøle —
slaget av dens svøpe føle
paa Dit trætte legem — se den
dreven av sin ilske midt i heten
støvet op i masser pløie,
blinde med sit raseri Dit øie?

Det er ikke uveir os ombelter,
himlens herre! Det er noget meget værre:
Tykke skyer frem sig vælter,
kjæmpestore, svære, truende —
røken er det av et baal, et luende!
Fjernt derborte skovens sorte fæste brænder,
vindens fakkel lynsnart græsset tænder:
Præribrand! Forfærdelige! Kan
sproget vel uttrykke mere klart ulykke
end slik tilstand i et regnløst land?

Tartaros er sluppen løs og Hades lever!
Onde magter har os i sit grep og kræver
dyre ofre av os! Mørkets dæmon sluker
dagens blide gud og fluks omstyrter freden
som i aftenrøden kronet sat — isteden
vindens hyl og underverdnens barske stemmer
helvedhundens hæse bjæffen jeg fornemmer.
Tunger hvisler, slikker luften, styrke suger,
spruter ild og gnister, skyter lyn paa lyn:
røk og larm betar en hørelse og syn.

Sig, kan vi os ikke værge,
ødelæggelsen besværge,
barrikader bygge,
vore stakkars hjem betrygge,
stanse faren ved heroisk daad?
Ak, det er til ingen nytte,

gjøre hvad vi vil, den naar os,
springer paa os, slaar os,
som et rovdyr slaar sit bytte,
før vi finder mot dens lumskhet raad!

Krigen er det! Hvor det buldrer, braker, knitrer,
flammer leker allevegne, danser, sitrer,
som i fegtning skud paa skud det smelder —
vindens vilde choc al motstand fælder,
med sin hete aande svider græsset av;
hver en kvist, hver busk som fænger, syder,
i en strime røk sit liv utgyder.
Fuglen som paa reden blunder,
flygter mat og dukker under
i et flammehav, i altings hete grav.

"Sluk! Sluk! Allemand slukke!
Men hvad er der at slukke med?
Uten Du kan jordens skjød oplukke,
aarelate dypets huler,
finde vældet som sig skjuler,
kan det brænde uten ende,
brænde i al evighet!"

"Vandet daadløst gjennem dalen flyter;
pløi en fure, gjør den bred,
led de klare strømme ned!
sikkert varmens overmagt de bryter,

sætter langsomt under vand
hele dette skjæmte land,
balsam paa de røde brandsaar gyder."

Røken løfter — se de snygge
tynde ormerygge
hen i luften vælte,
dele sig og smelte?
Sjelden kan et øie møte
værre billed i sit øde:
Intet jorden levnet har
uten dype skar paa skar
gravet i dens blide miner,
smuldrende ruiner!

Overstanden er dens time —
dumpt i svime aander den.
Aftenrødens bleke strime
fredelig dør hen —
natten kommer, føle
kan jeg taarer kjøle,
hænder vare, bløte
røre ved det døde.

Vinden mæt
av sin hærfærd
synker træt —
regnen plasker,

alting vasker —
flammen
som til skyen rakte,
alt ombragte,
falder sammen —
(blinker dovent
lik en drages
mætte øie) —
med et sprut
gaar den ut.

III.

Byens fædre
bør vi hædre!
De er meget, meget bedre
end vi gir dem æren av.
Skrækken sitter dem i blodet,
men de taper ikke hovdet:
i anledning
av de mange
spørgsmaal bange
hvad vil hænde om paany
ilden nærmer sig vor by —
lager de en ny vandledning
som skal møte tidens krav!

Og her kommer de i pelotoner,
eskvadroner,

'workingmen' fra alle zoner,
for at bringe drikkevandets gode
til en liten ukjendt by
halveis op paa Jakobsstigen,
(like høit som Galdhøpiggen!)
uten rigdom, uten ry,
paa den anden side av vor klode.
Vilde stærke karer
saa de kan en rentud skræmme
slik som de sig aapenbarer:
landets værste, bedste blod,
folkemassens overflod,
som i andre lande er tilhuse
heller end at være gjæst
ved det tomme bord derhjemme —
(billig hjælp som vil bekrige
selv de stakkars sultne andre
som fra hjemstavnen maa vandre
for at trælle som et bæst,
og ved skjærven sig 'berike'
— skjønt det lyder underligt
at i alvor sige slikt).
Lange, korte — hvite, sorte —
Ungarns og Italias sønner
under samme vilkaar stønner;
Slav og Græker — hver en vind
saaatsige blæser
dem fra alle hjørner ind —

styrtet ut som av en sluse.
Tilstanden blev kuriøs,
gode Gud! om de brøt løs,
minus kniv og minus gaffel
sammentrængt om livets taffel —
for som fremstillet i en avis
lik en bulletin præcis:
"Konkurrancen er for tiden fredelig
men kan meget let bli dødelig!"

Men den alleryngste
deltager i væddestriden,
som af arbeid faar det tyngste —
alting læsses paa hans nakke
baade op og ned i bakke —
hvis begreb om flid
staar med al fortjeneste i strid;
en som aagrer flinkt med tiden!
er den uanselige og lille
(I maa gjerne rynke næser!)
tankefulde, stille
lærenemme Japaneser;
flere dyder han forener
end den dydige Italiener!
Han er vistnok ikke smuk,
(ligner nærmest en kalmuk)
men, o under! synes kræve
endnu mindre for at leve!

Musklerne av viskelær
kan han taale alt besvær,
og, skjønt ham de lønner mindst,
ender han dog med gevinst!

Ah! man gjorde nar av dem,
sa de spiste ikke brød,
bare risengrøt,
rørte aldrig blodigt kjød;
Østens bleke, tynde, veke
oversanselige lære:
Du skal holde liv i ære!
Rent det motsatte av Vestens
slukne rovdyrlevevis.
— Men han vandt den stolte pris:
Sendte Russren banket hjem,
tømte ut hans vin og is,
kake, stek, gelé og crême.

Verden trænger just en teori
bedre end den gjængse sanitære,
vore levemænd saa kjære,
for hvem kjærlighet og hat
er som intet versus mat —
soldateskens militære
glubske sundhetslære:
For at holde ut
maa Du æte som en stut!

(Barnebarn af romerfestens
meningsløse fylderi),
for hvis blodtørst svinder snart
alting — intet levnet eller spart!

Japaneseren er min patron;
overset som emigrant
er han derfor ingen fant:
viser tydelig for sin person
at han eier civilisation.
Mærk: fordi han er frugal
kan han underbyde sin rival!
Streiker daarer ikke ham,
han er villig som et lam,
altid rede og paa plads
enten med en spade eller et kyrads.

Se dem grave grøfter,
se dem lægge rør!
Kranen hvæsende opløfter
en for en de svære stene
fra den tusenaarige moræne
ingen havde rørt ved før.
Sikkert er de ikke
helt ulykkelige:
Hele dagen lang
med en fremmed klang
hører man dem snadre

le og skvadre
som en flok af skjærer
alle disse herrer,
mens de graver,
travle kaver,
næsten kvæles av det røde ler!
— Og fuldendelsen, jeg ser,
komme langsomt nær.

FIRE PRINSESSER.

(Eventyr-legende.)

Ouverture.

Glimrende klarhet, smeltende skygge,
maanelys nat!
Spred Dine vinger, dunhvite drømmefugl!
Ro i de brede, lysfyldte strømme!
Bad Dig i glansens dæmpete flod!
Skjul Dig i sløret som dækker
stjernernes glans!

Skvulpende sø!
Mumlende mund som sladrer i
natten om dypets mirakler!
Dyssende søt er Din stemme!
Danser ei havfru, guldhaaret, hvitbrystet,
rækker de glitrende arme
ut mot den favnende straale,
segner med glansen
ned til Din bund?

Viftende vind!
Sagtelig vrister Du drømmen fra
træernes slumrende munde,
aander den atter med latter i
skyggernes lydhøre øre!
Nynnende følger Du nattens let

rytmiske dans ad de lysende baner,
spiller paa strengen som
dirrer i luftens guldspundne azur —
synker til jordens svagt
bankende bryst.

En stor have med masser av blomster og en fontæne. Guldregn og jasminer. I et hjørne er roser i busker og smaa træer. Længere borte er andre haveblomster: Levkøier, gyldenlak, geranier, stokroser o. s. v. Kjøkkenhaven er ikke langt borte: Aspargesgrønt, bønner og ærter kan ses. Det nærliggende vaaningshus kaster en lang slagskygge over denne del av haven. I vaaningshuset ses et stort oplyst vindu; forresten veranda med slyngroser. Musik av og til fra huset.

I et bed er de fineste roser sammen: Gloire de Dijon, tearoser, mosroser og American beauty. Bare en av hver sort bærer en komplet og utsprungen rose. En havebænk likeved.

Tiden: et par timer før midnat. Fuldmaane og klart.

Fontænen (spiller)

Skjult for alles spotske blikke
vil jeg Dig, o skjønne, skikke
mine tankers stille kvad.
  I hvad kval Din sjæl mon føle,
lad min sang Din hete kjøle,
søte rose, som et bad.

Rose, hvor i skjul Du pranger,
stanser mangen flygtig sanger
stirrende blandt løvet ind.

Og, hvor Du Dit aasyn vender
mot ham, grepen han sig kjender,
vover kysse knap Din kind.

Blomst, hvor Du Dig yppig hælder,
al Din stumme higen gjælder
solens hete elskovsbrand,
født i skyggen — som Du mener —
dennes straale alt forener
som Du Dig blot tænke kan.

O min blomst, at Dine drømme,
og Din kamp med længsler ømme
ikke helt bedaared Dig!
Du er vokset i det svale,
derfor er Du skjøn blandt alle:
solens brand ei saared Dig!

Søte blomst, Du vet, blandt løvet
blev Dig ikke lys berøvet,
Kjærlighet fik varme Dig.
I de lange foraarsdage
faldt paa Dig ei straaler svake —
lad det da ei græmme Dig!

(Den efterfølgende dialog lyder som enkelte stemmer mot en undergrund av summen og hvisken lik musik eller vind i trærne.)

Alle roser (i kor)

Tak, kjære springvand, hvor smukt Du spiller!
Vi kan se Du er vor ven.

Fontænen

Thi, o blomst, i solskinsheten
brændes hastig basten, veden,
Og Din styrke svinder brat.
  Mens Du lever, hvor Dig gløden
dæmpet træffer — snar forbløden
spares i en skygges nat!

Skjult for alles spotske blikke
vil jeg Dig, o skjønne, skikke
mine tankers stumme kvad.
  O lad, hvor Dit sind det møter,
sangen læske, hvad der gløder:
hjertets uro! — som et bad.

Roserne

Noget saa yndigt man knapt sig forestiller,
spil, Du kjære, spil igjen!

(Fontænen tier)

En rosenbusk

Vripne er de herrer komponister,
naar de sunget har en gang,

maa man ikke be en anden gang,
ellers deres taalmod brister.

Jacqueminotrosen
(hæver sig paa stilken og sir høit og gjennemtrængende)

Fy, Du lille potteplante,
spidse frøken næsevis,
kunstprodukt og stuegris,
kom herut to dage siden
og har rentut, hele tiden,
opført Dig, som var Du tante
til det hele rosenbed.—

Stokrosen (beroligende)
Fra saa smukke røde læber
burde ikke komme ord,
som lik stenkast næsten dræper
den de træffer — ikke spor

Jasminen
Ikke spor av hvad?

Stokrosen (forfjamset)
Av aarsak

Jacqueminot (haanlig)
Kan Du finde — jeg det tror,
Du er ikke selv en rose,
bare navnefætter,

Levkøierne

Skose
kan hun. Det er tak for umak,
stakkars fyr, han faar i pose!

Alle (ler)

Ikke stok og ikke rose!

Jacqueminot

Ingen duft og ingen torne,
bare stilk!

Guldregnen (bitter)

En rigtig norne!

Jasminen (oprørt)

Furie!

Jacqueminot

La os i fred!
Hvad har I at gjøre med
mig og denne — slanke herre
som tar maal av sig og gjærdet?

Fra Gjærdet

Vær nu ikke fuldt saa spansk!
Hvad er De, amerikansk?

Jacqueminot (koldt)

Min nation, undskyld, er fransk.

Rosenbusken (lystig)

Datter av en general
som blev over roser gal.
Krigsmand, som blev aldrig skudt
paa med krudt,
men blev skudt rent kaput
i en rose.—

Alle

Hahaha! Hvilken dose!

Jacqueminot (i høieste ophidselse)

Det er mer end jeg kan taale!
Laan mig Dine hattenaale
svint, fru Kaktus, ellers mister . . . .

Rosenbusken (tirrende)

Løven brøler, naar man tvister
allermindste tip av halen!

Mange stemmer

Er hun vitløs — er hun galen —?

(Frygtelig forvirring, buske og trær svaier som i en storm.

En fugl inde fra guldregnen vaagner og begynder at synge, som om den trodde det var dag. Alle blir lidt efter lidt stille).

Fuglen

Glenros', glenros', rosenblod,
nyperose, tornerose,
blomstrende fra knudret rod,
stenet grund og vissent mose,
slumrende i skovens have,
træets pryd og træets gave,
hvem, o hvem, skal se Dig vaaken?
hvem skal bryte, smukke sfinks,
med et kys Din læbe aapen?

Eventyrets trylleprins,
sommerfugl, geskjæftig bi,
hvem der kommer just forbi?
Se Dig vækket av Din hvile,
se Dig rødme, se Dig smile?

Eller skal en zefyrs haand,
vaarens gale digteraand,
som kan godt og ondt forskylde,
bryte kjolens grønne svøp,
dækket fra Din skulder løse,
blotte Dine lemmers pragt
og Din ungdoms lyse ynde?
For derav begeistring øse
til sin vises vilde magt,
nattergalens elskovsstanze,
lærkens lyse luftkadenze.—

Mange stemmer

O hvor deilig! Gid jeg var en fugl!
Gid jeg kunde synge slik . . . .

En stemme

Tidt den sturer timevis i skjul,
bryter ut i toner pludselig!

En anden

Nattergalen synger ikke bedre!

En tredie

Kun en amsel har saa bløte toner . . . .

En fjerde

Dens register — øvre til det nedre
er mærkværdig jevnt. Sang min passion er!

Rosenbusken (stolt)

Dalrosen, han sang om, det var mig!

En anden

Mig!

En tredie

Mig!

Rosenbusken

Mor var født i Glenmoredalen.
Jeg er skotsk.

Stemmer

Javist!

Rosenbusken

Benegt det ei!
Hun beskrev den tidt med bred utmalen.

En anden

Min Mor gjorde akkurat det samme;
rigtig tornet var vor gamle stamme.

Slyngroserne (irættesættende)

Kjære, hvad er det os om at gjøre,
hvor Du født er?

Rosenbusken (paastaalig)

I vil ikke høre!
Dalrosen, han sang om, jeg er den.

Slyngroserne (likegyldig)

Nu begynder visen om igjen.

Rosenbusken (henrevet)

Jeg har altid ønsket mig en digter,
en, hvis hete dityramber svigter
ei, saalænge sommeren er der. . . . .

Mosrosen (forundret)

Potteplante! tror Du han Dig ser?

Rosenbusken

Vi — jeg — nu, han er min hjertenskjær!

Fuglen (længere borte)

Men er den lidende,
tungsindte, glidende,
kolde November der,
er Du mig nær?
Borte er vaarens glans, borte er somrens dans,
firlefans!
Regnen har dugget den lyse krans
Du bød mig her!

American beauty (sværmerisk)

Det jeg kalder lykkens bæger tømme,
elsket av en digter!

Prinsesse Adelaiderosen

Hvilken lovsang!
Kan en rose vel bli mer feteret?
(nedladende)
Føler De Dem ikke svært flatteret?—

Gloire de Dijon (tankefuldt)

Det var ingen amsel, det var drømme!
og den fugl som sang den sidste gang,
den kan synge mangen anden sang:
Gjække os med visestub, ballade,

salmesang og rim om grep og spade —
Jeg har hørt, den synger helst kun éngang,
og da spaar den, just en nat som denne,
at der skal os noget sælsomt hænde . . . .

Stemmer

Hu, en spaamand! Tak, da foretrækker
vi fontænen, skjønt den ikke vækker
stor begeistring.

(til fontænen)

Spil endnu en gang!
Spil Din serenade —

Fontænen (begynder)

Guldregnen (hurtig)

Hvorfor plage
den som synger alle dage?
Hjemmebakt talent lidt ødt er
som man stadig høre nødt er. . . . .
Den evindelige plasken —

(Fontænens spil dør hen)

Hele kjøkkenhaven

Nu vi kjender Dem igjen!
Nu, aha! De kaster masken!
Saadan er man, naar man rik er.
Deres allerældste ven

haaner De med hvad De siger,
nu De staar paa egne ben. . . . .

Bønner og ærter

Springvand, ven! Hold op at flyte.

Aspargesriset

Han skal sine ord fortryde!

Guldregnen (til fontænen, overlegen)

Hør ei, kjære, hvad de skriker,
de er noen tjenstepiker. . . . .

(hyl fra kjøkkenhaven)

Jeg er mere utenlandsk
end I andre — afrikansk —

Slyngroserne (avbrytende)

Mester sir, naar han sig lufter
her i haven, og vi dufter:
Rosens duft er ogsaa sang.
Hvis jeg bare huske kunde
hvad han mumler, mens han tygger
pipespidsen, jeg det unde
vilde hele haven. . . . .

Geranierne

Brygger

han av tobaksblade
kanske digtermjød?

Gyldenlakken
En skade
fik vi den ei stærk og brusende.

Slyngroserne
Ordene er halvt berusende.
Lyt nu mens jeg reciterer.
Bi lidt! Jeg maa oversætte,
finde ord og de rette:

"Der er trolddom her, i luften,
lyreklang i rosenduften,
rosenduft i amselsangen,
som tar alle sanser fangen.—
Naar sangen flyter
fra fuglestrupen,
en prægtig kaskade
av smeltende toner —
de svæver deroppe
om træernes toppe
lik glimrende traade —
men rører de jorden,
saa springer der op
de blekgule roser —
og roserne selv,
de blomstrende undre,
hvor flagrer der om
som fantomkolibrir

fra dugfriske munde
og blegnende læber
i maaneskinsnætter
melodiske vetter:
canzon' og motetter. —

Haven (som har lyttet andægtig, høflig)
Kjedelig, at der ei mer er.

(Inde i huset synger en *Cello*)
Naar i den sorte, stumme nat
al glæde visner,
av vintrens bitre sno betat
mit væsen isner,
naar mot mit ansigt, mot mit haar
den vilde blæst sit sneslud slaar
og alle vuer stænges —
til Dig, til Dig, o rose rød,
mit hjerte længes.

Du gløder som det hete blod,
som livets lue,
i nattens ensomhet hvor god,
hvor frisk at skue.
Mot Dig jeg strækker ut min arm:
Kom, rose, tag mig til Din barm,
fra slagets larm og skarpe pile
mit hjerte hvile,
hos Dig, hos Dig, for evig hvile.

Alle
O! O!

Roserne (hulkende)
Kan en sang saa rent betage?
O, den dræper, denne klage,

(en lyd som om en let regn falder paa jorden)
(Pause)

En Fuglestemme (langt borte)
Roselil, pigelil — —
Din fremtid staar paa spil — —

Roserne (samler sig)
Det er narren, — spottefuglen —
værre truer den end uglen.—

Fuglestemmen
Nei Dig! Drei Dig!
Staa paa taa!
Gjæt nu paa, hvem Du kan faa!
Feier?
Neiom hun neier,
Keiser?
Se, saa hun kneiser.
(den skogrer og brisker sig)

Roserne (beroliget)
Saa, heldigt, at den ei er nær —
nu taler den til mennesker.

Fuglen (lokkende)
Lensmand?
Bondemand?
Krigsmand?
Prestemand?
Kongensmand?
Bisp?
Riddersmand?
Enkemand?
Husmand?
Melkemand?
Straamand?
Dukkemand?
Visp?
(sentimental)
Han kommer med lanse,
han kommer med sværd,
han kommer fra skanse
en grom militær,
med fjær paa hatten,
den fjonge soldaten,
paa frierfærd,
saa morsk han er!
Men vil han stanse,
og om han Dig liker —
saa glor han og nikker!
(tirrende)
Prinsesse —

komtesse —
lang næse —
fire fjæle —
pyt i det hele!

(Pludselig like ovenover, i præketone)

Til roserne beiler,
om ikke jeg feiler
fra diverse kanter
en række kjække
spræke
aspiranter!

(latter fra haven)

Roserne (forskrækket)

Gud vet, hvad den vil male?
Kometen med sin hale?

Fuglen

(vedblir i et kuriøst singsang)

Ansøker til posten
som stadig tilbeder
for huset og kosten,
ingen løn eller klæder —
og her er attester
for dem som sig fæster —

(hurtig)

*Olden*brrrrr
synger i et kjør

som en trillebør,
en blir ganske ør.—
Den travle *Bi*
krydser omkring
paa rappen ving,
en fræk krabat
og slem pirat,
tar alt hvad Du kan gi.—
Fluen
lever helst i stuen,
er lidt flygtig, ellers dygtig,
kvik til at fri,
men gjør det snart forbi.—
Den *Sommerfugl*fyr,
er et græsseligt dyr,
kysser damerne, saa det svir.—
Edderkoppen
med gift i kroppen.—

(raab fra haven: Hold op! Stop!)

Fuglen (uforstyrret)

De pene smaa *Lus*
som ikke fordrives med andet end snus!

Roserne (fortvilet)

Kjære, vene, kjære —
la nu bare være!

Fuglen (fortrydelig)
Det nytter saamen sletikke forklare
I roser noget, I vil smigres bare.
(rasende)
Du rødmende blod
rykkes snart op
med hoved og krop,
med stok og rod,
omplantes kanhænde
ved verdens ende!
Ja, bi Du bare —
Du skal værre fare:
for aaret gjør
Dig vissen og tør,
Din bestemmelse kalder,
Dine kronblade falder,
den bekjendteste type:
Du blir torn eller nype!!

(befippelse og taushet)

Roserne
Saa græsselig, saa den kan skjænde,
et stikleri foruten ende —
saa glad er vi den sovned av . . . .

Guldregnen
Ja, træthet blir satirens grav.
Dens sang var smagløs og bizar,
Hvad kan man vente av en nar?

I dette øieblik formørkes maanen av en sky. I haven staar en tilhyllet skikkelse med maaneseglet over panden. Alle bøier sig i stum ærefrygt.

Maanegudinden

Det er midnat! Alting hviler.
Alting er i fred!
Dyrebar er denne glemsel,
hvori synker ned
ut av sans og ut av syne
hver en pine het.

Hver en vilje sig forynger,
frisk som fra et bad.
Nye viljer skorpen bryter,
fred fortrænger had.
Og i drømmen sig forener,
hvad var splittet ad.

Ut av livets fylde lettes
livets tunge kaar,
allerherligst, naar den store
time forestaar,
da, fra hylstret av det gamle,
et nyt liv fremgaar.

(Pause)

O hvor alting sig forandrer!
Sidste gang da jeg var her,
var det hele et morads lik:

piletrær og rævehale,
myrdun, lyng og enebær.
Ræv og maar var her tilhuse;
mangen røi fik her sin bane,
naar den kom en busk for nær.
Her blev spillet mangt et drama —
og nu er det kun en stille
have fuld av rosentrær.
Ikke længer livets vilde
frihet, ikke længer aapen
kamp og hvilens sundhetsskilde —
nei, en kamp med skjulte vaaben!
Det er civilisationen
tør og træsk som angir tonen.

Smaablomsterne

Herskerinde, vær ei vred!
Her er lunt og godt at være.

Kjøkkenhaven

Du har gjort os en stor ære
ved at komme til os ned.
Men saa barsk os teksten læse,
nu, da vi gjør verden nytte,
og forlange, vi skal bytte,
det er nærmest en fadæse.

Blomsterne

Hys! I trænger lys og lygte,
før I ser, I er forrykte!

Guldregnen

Tjenstefolk bør sagtens ikke
næsen saa iveiret stikke —
er det ikke græsseligt
høre rakket sige slikt?

Gudinden

Dette fade liv har sikkert
gjort Jert planteliv end fadere.
Hvad I trænger er at livet
blir mer skarpt og derfor gladere.

Alle

Gjør os til mennesker!

Gudinden

Mennesker?

Alle

Mennesker!

Roserne

Vort liv er saa kort, et eneste aar. . . . .
Ak, ikke det engang, mens menneskets er mange.
Utallige somre, høst og vaar,
hvert døgn har timer og øieblik lange.—

Gudinden

Hvor kan I slik usans forlange,
I har nok lyttet til æggende sange.—

Roserne

Vort liv lik et pust forgaar. . . . .
Vi vil saa gjerne leve!

Gudinden

Og lide isteden, saa det forslaar?
— Det er noget ganske uhørt kræve!
I vet ikke hvad I foreslaar.

(Pause)

Jeg holder vist den sjæl i ære
som vokse vil og mere være;
saa let det er utvikling spærre,
og lettest gjøre ondt til værre;
av rosenbed kan vorde sump —
og luften her er het og dump.

Glemt er jeg ellers av menneskers skare,
og huskes nu av blomsterne bare.
Naar maanen stiger paa himlens hvælv,
da er Diana igjen sig selv. . . . .
Da bæver hjerter av sælsom glæde,
da danser igjen den kaate mænade!
Jeg paakaldes atter med fløiters lyd,
og tilbedes atter i anende fryd. . . . .
Velan, jeg vil gjøre hvad jeg formaar!

Blomsterne

O strenge gudinde, tag os alle med!

Gudinden

Det er, mine børn, en umulighet.
Verden er opfyldt av vegeterende:
Folk raatner væk, det er rentut generende. . . .
Jeg maa absolut et utvalg gjøre,
kan ei alverden i verden indføre:
Smaablomsterne trives ved veiens kanter
og ikke paa gater, hvor alting skranter.
Kaalrabi og næper, ærter og bønner
forandre, sletikke umaken lønner;
der er saamange av denslags før,
jeg sletikke antallet øke tør.
Hvad verden trænger er rentut personer
med rake rygger og traditioner,
aristokrater — som ikke fusker,
og ikke fra slaget væk sig lusker.
Det nytter ei sende de svake ut . . . .
de stærke alene kan staa for skud!
Og vil I forvandles og mennesker være,
saa maa I vorde standen til ære.

(hun løfter de tilhyllete arme)

Hékate er jeg som meget magter,
liv og død med mig i hellig pagt er:
skrækkelige beggeto, som sender
gjennem aaren blekblaa frygt . . . .
gaater som det kolde ansigt vender
mot hvad endnu aander frit og trygt. . . .

Men av rædsel kommer stundom glæde,
og av død der opstaar ofte liv . . . .
kraften maa sig langsomt sammenkjæde
av de skilte kræfters skjulte bliv.

(hun rører ved de fire: Gloire de Dijon, Jacqueminot, mosrosen og American beauty, som i et nu forvandles til unge piger. Det er igjen klart maaneskin. Gloire reiser sig fra bænken).

Gloire

Jeg har nok blundet,
mit hoved er lidt tungt.
saa stærk er rosenduften,
den gjør rent døsig luften!
Og hvis mit legem ei var ungt,
jeg skulde ei ha vundet
paa byttet av min gode seng
med denne haarde havebænk.
Men dette er min fødselsnat,
da jeg blev ind i verden sat.

Jeg tilbringer helst den herute —
det er, som aanded jeg mere frit
end indenfor husvæg og rute.
(hun vender ansigtet mot maanen)
Farvel, kjære maane, farvel for inat!

Søstrene

Vent, kjære søster, vent blot lidt,
saa gaar vi allesammen ind.

Men mørket gjør os sletikke blind:
Dug er i Dit øie og dug paa Din kind.

Beauty

Hvad feiler Dig? . . . . Sig os kjære!

Gloire

Det bæres mig for at svære
byrder skal jeg faa at bære,
og altfor snart skal jeg si farvel
til dette velsignede hjem . . . . !
Og Gud kun vet, hvor jeg finder frem.

(De omfavner hverandre)

*

(Et parti unge herrer, anløpne og støiende, kommer op-over veien. De synger:)

Roselil, pigelil,
skjænk mig et smil!

Første herre

Skjænk mig et nik — nik
av Dit svaiende hoved — et blik!

Anden herre

Au, hvilket nypetornstik!
Du lar mig forbløde?

Alle

Men længst og fagrest et kys
av Din mund, den røde!

Første herre

Du sir at Du ikke vil?
Jeg svær,
Du vet ikke hvem jeg er,
Du skal komme dertil!

Tredie herre (ravende)

Jeg skal Dig forrykke
med heksespil og skalkestykke!

Alle (brølende)

Min sjæl sig klæbe
lik en sommerfugl lys
til Din blomstrende læbe,
drikke Din sødme, kjøle Din glød
med min viftende vinge,
die Dig død!
Uh, ha!
Hvem ynker Dig da?

(de faar øie paa haven og klyngen av unge piger)

Første herre

Hvilke deilige smaapiger!
Netop dem vi synger om.

Anden herre

Ah? Jeg føler mig en tiger,
og min sjæl er ganske tom.

Fjerde herre

Alle kan Du ikke svælge!

Anden herre

Fire! Hvem skal jeg vel vælge?

Et par herrer (kommer til)

Han, baronens søn, er pige-
jæger hersteds uten like.
Han faar sagtens hvad han vil:
pigers fasthet er jo nil.

Femte herre

Vædde vil jeg, at han vover
storme huset, hvor de sover.
Han, den anden, kandidaten,
han er mere bondesnu,
krydser om sin grøt som katten,
brækker ikke glas itu.

En ældre herre (kommer ut paa verandaen)

Glory, Rose, Beata, Jane!
You stay out of doors again!
Forget completely I have said:
Who early rises goes betimes to bed!

(De forsvinder i huset)

*

EFTERSPIL.

Mange aar senere. Huset og haven er forsvundne. Isteden en jernbanestation, egentlig kun et bræddeskur. Rundtomkring er cinders, aske og grus, blandet med jernskrap her og der. I et hjørne er en grøn plet med et lavt stakit, indenfor gror et eneste pjusket rosentræ. Det er i September, har regnet og alting er endnu fugtigt.

Trænet kommer. Tre damer stiger ut. De gaar sammen over, hvor rosenbedet er, knæler alle og forblir en stund hensunkne i betragtninger. Derefter gir de sig til at pusle ved rosentræet.

Gloire

(med ansigt og haar bleket av tidens uveir, men selv endog skjønnere end i ungdommen)

Kjære søstre! Jeg har kaldt Jer sammen,
for jeg kunde ikke bære skammen,
at det kjære støv, som hviler her,
og den søster som var os saa kjær,
skulde fra sit hvilested bortføres,
og den dyrebare plet berøres.

Spørgsmaal er det ikke blot om penge , . .
dem jeg ikke har . . . men om hvorlænge
pletten her skal være vor —
sidste rest av vort som endnu staar —
men om jernbanen skal os fortrænge?
Tro mig, den vil ikke vente længe!

Jacqueminot
(endnu smuk og ildfuld, verdensdame, med taarekvalt stemme)

Huset stod derhenne! Her Beate
sat og stirred, kunde ikke fatte
at det brev, hun vented, aldrig kom:
Dødt var huset — verden, ak! saa tom!
Her forlangte hun tilsidst at hvile.
"Hvile!" bad hun. "Lad de andre ile!
O, hvor godt at ikke være med!
O, hvor godt tilsidst at finde fred!"
Hun, Beate, skjønneste av alle,
skulde med sit liv en spøk betale!

Mosrosen
(trivelig matrone, tilfreds og praktisk)

Beate var søt —
men nu er hun død
de femogtyve aar
denne kommende vaar.
Det vilde os volde
en svare staahei
græspletten beholde . . . .
jeg ønsker det ei!

Jacqueminot (ivrig)

Det er rigtig: Vi maa føre sak —
og det er saa sin sak paa det grundlag:
pietet og følelse, nei tak!—

Det er nutildags det rene snak
overfor en jernbane — desuten skrape
penge sammen for at tape —?

(ler pludselig)

. . . Jeg kan se, hvor min bankier vil gape!

Gloire (stille)

Kan Du opgi stedet, hvor vi var saa lykkelige?

Jacqueminot

Kjære barn — min mand og jeg er ikke rike,
vi har ikke fisket laks i tidens elv —

(indsmigrende)

Du blev baronesse, Du har penge selv.

Gloire (endnu mere stille)

Min mand var poltron. Han tok sig avdage;
Nu sitter med børn og gjæld jeg tilbake.

Jacqueminot (modløs)

Jo mere jeg ser,
hvor livet sig ter
blandt mennesker — —
desmindre er
mit hjerte det nær;
det gjør mig led og tvær!

Gloire (smiler)
Lykken sjelden rummes i det nu som er —
vokser ofte langsomt — helst som multebær!

Mosrosen (animeret)
Multebær!
Jeg sulten er,
om et minut er toget der!

LOKE.

(Erindring.)

Loke sat i Valhal med haanden under kind.
Verden var avlave, var han dens pekepind?
Kafeen var et lummert sted som lugted mest av mat,
av tobak, gammelt brød, av spekesild og løk,
for Thor fra Thrudvang netop havde havt
sin frokost, før han strøk.—

Einherjerne var gaat i kamp,
var gaat paa gaten ut,
med tramp i tramp, i fylking rank,
med stærke stamp og høie spank,
enhver til sin avis,
for de var kjæmper, bolde bud,
som skulde værge, stærk og fri,
fra gammel tid til fædres pris,
mot enighetens maskepi
vort norske kjævleri.—

Som slik han sat der, slap og kjed,
han gjorde op sit regnskap med sig selv,
— for paa hans vis og andres var ofte der forskjel,
at han var ikke længer med!
Gad ikke slagte samfundsgrisen, gad ikke længer se
paa bayerøllet strømme, og høre Freia le
mot disse gamle pansertrold, det hele døde herk

som gik igjen i fuld mundur, i kutte og i særk,
gad ikke høre Mjølner fnyse,
og endnu mindre Heimdal nyse.—

Nei rende væk og komme løs
og gaa fra skravlet bent tilsjøs,
og føle blæsten i sit haar,
dens brod, dens strenge arm som slaar . . . .
– – – – – – – – – – – – –
Ja slik han var i den tidlige time,
før dagens rabalder slog tvilen i svime.

*

Loke pekte fingre, Loke gjorde nar,
der var ikke den myte som ham hellig var:
Han lo over Odin med det mølædte øie;
over Freir, bonde, og Freia, budeie;
over manden som gifted sig, ung og tilaars,
tar en husholderske og faar et huskors;
over kvinden som straalende av uante kræfter
vil at manden gjør kur til hendes svaghet bakefter;
over enhaandet Tyr som altid stod frem
og utfordred verden, minus et lem;
over grisen som smagtes og mjøden som draktes
og sulet og sølet og vaaset som snaktes.
Han skratted og gren til næsten han sprak
over nornen som sat der og sov over væven,
saa aldrig hun ante at traaden den knak;

over kreti og pleti som ødte bedste greien;
over Norge som vilde større end skindfelden rak;
over Færder Fyr og manden med skjæven
som viste fremmed ind og hjemme ut den veien.—

Men folk blev fornærmet og kvik som fanden
han skabte sig om til en ganske anden:
Loke blev tillidsmand, Loke blev sekretær
for alle gode selskaper, fredsven og mer,
og kikked De i avisen, saa var han ogsaa der.

Loke blev forfatter, Loke blev literær,
han rentut fnøs geni kom nogen ham nær;
Loke skrev digte, Loke skrev romaner,
og o hvor han revsed de mandlige flaner;
kortsagt han var god, saa han næsten stod for tur
bli amtmand, biskop, asyldirektør—
men her var det Loke begik sit misgrep,
som gjorde at guderne likevel ham knep.

*

De kan greie Dem godt med vor samfundsmoral,
om De ikke blir for ultra og virkningen total;
men levemaaten koster — saa for passende salær
gik Loke ind paa at bli dagbladskritiker;
(det er saadan De faar publikum opdraget,
saa ikke det slipper guden uopdaget);
for kritik han havde unegtelig begavelse,
skjønt av maaten forstod han aldrig en stavelse.

Kritik. Kritik. . . Vor glupe kritik:
Dens øre fatter sjelden sfærernes musik,
om bagatellen, detaljen,
staar gemenlig største bataljen;
og skulde De skrive et g for et k
saa kan De tro De faar skrevet paa.
Den lever vist ei i et elfenbenstaarn,
og endda mindre i *ergastulum,*
Gud vet hvor den lever! Den er utenfor livet,
og høre græs gro er vist ikke den givet,
dens kjølige hovmod, lik vinterligt slud,
holder vaaren nede, hindrer skoven springe ut;
en petit maître med gudelok
som tror han er gud naar han svinger en stok
og slaar neslerne ned som vokser i flok.

Men Loke saa klart — han var ikke dum,
at enten maa De tale eller ogsaa være stum,
fornuften os lærer at ingen sin kake
kan baade spise og ha urørt tilbake:
Saa slepen han var, han ynded at hærme,
han elsked konflikt og han vilde fornærme.
Der var kun et bitte dilemma derved
som ingen kunde løse eller klusse med:
Slaa bøger ihjel var nu hans metier,
i bøger solgt laa hans liggendefæ,
for, ser De, som de andre blev han forlagsanmelder,
og da maa De se Dem for hvis kat De bjælder!

Jeg fatter ei hvordan han ansvaret bar,
for han var ingen kjøbmand — bare korsar,
som krydsed omkring i det samme skumle plunder
som aldrig forbedres og sjelden gaa under.
Patronens han roste, det var han pligtig,
— om han utvalget likte? Han vidste ikke rigtig,
han havde jo fæstet sig ut som kriger
der baksed omkring i en gaasedam,
skulde nogen himle, det blev ikke ham —
gjennem alt det andet slog han spaltelang spiker.

Og slik han drev det i aarevis,
de fleste han slagted, de færreste fik pris,
blev frygtet og stor, beundret og mægtig,
til en dag han glemte at være forsigtig,
gik patronen paa klingen og blev oprigtig. . . .
– – – – – – – – – – – – –
– – – – – – – – – – – – –

De passed ham op, de var mange mot én,
de slængte ham over en hellesten,
den slags som tørfisken tørkes paa,
og der han vred sig og der han laa,
— aa nei, han var altfor fiffig for dem,
han hængte sig op i en pjanket bogrem
som glap — og nu er han chargé d'affaires pro tem.

ERFARING.

Jeg har hørt saamegen snak
om tobak —
om at damer ei skal smøke,
og det synes jeg er rart:
Hvorfor skulde de ei røke?
Kan det lette livet noget,
kan det gjøre tingen mindre broget
er jo dermed meget spart.

Damerne maa ikke røke —!
Mangen gammel kjærring har
fundet trøst for pine svar,
tandværk, gigt og armods knipe
i en gammel svart kridtpipe,
— og dertil syn's jeg ret hun har.

Men her blir De rent betat!
Deres milde mine brat
ændres til vulkanens blinde hete,
og De svarer fuld av vrede:
"Hør! lad Deres gamle hurpe
grov av fjæs og mund i snurpe
hjemme bli — lad hende rote
sig i asken, sig tilsote,
hvad har det at si? — forøke
tallet med en husmandskone

er at tape stil og tone;
der er himmelvid forskjel,
— synes De det er det samme?
mellem hende og en dame . . . . !
Er ei dame indbegrepet
av alt fint, anstændigt, slepet
i et fuldt behersket selv
til en glimrende facet
uten skramme, uten plet?
Synes De til det portræt
passer haremscigaret?
Nei, jeg sir det nok engang,
og De faar det skatte
for hvad derav De kan fatte:
Damerne maa ikke røke!"

Dame! Dame! — det fatale
er at nu skal være alle
dame:
sydame og vaskedame,
negerdame, tyk madamme,
(skjønt for Gud og loven like
er de alle, saa at sige),
gjør jo titlen lidt tilskamme.
Mon for anstanden det spøkte
om de allesammen røkte?
Jeg kan se dem alle dampe
rundt om aftensbordets lampe,

ganske som har aar for aar
gjennemrøkt *dem* far og bror.

Simpelt er det ei at røke!
Kongen røker, statsministren,
alskens raader, borgermestren,
for dem alle — er de ærlig,
er cigaren uundværlig;
mandens stolte attribut,
mangler den er manden mut.
Og hvad damerne angaar,
over hele verden er paaskjønnet
tobakken av kvindekjønnet:
Siamesiske prinsesser
kjender røkningens finesser,
og de høidepunktet naar
i cigarens otte tommer
og den masse røk den rummer.
Spanierindens blaae blod
kan ei staa dens duft imot,
verdens adeligste land
er jo Spanien, altsaa kan
det ei være saa forskrækligt,
selvom det er lidt utækk'ligt,
hvad blandt adelsfolk gaar an.

Uanset vore egne,
(som gjør av tobakken bruk,

skjønt de gjør det mest i smug),
jeg er vis, jeg kan opregne
sikkert snese av nationer
hvor de røker — mænd og koner;
det er ikke decadence,
det er bare like chance
for den ene som den anden,
— erfaring er det de vil ha,
hvor den ogsaa kommer fra:
fylde alting op til randen,
stikke bægret ut til bunden
og faa bærmen op i munden.

LA VIE.

'La vie est dure' — 'Man muss sich drücken,
und drücken auch in allen stücken'—
det har jeg hørt fra aar til andet,
hvor jeg har vandret her og i utlandet:
La vie est dure, det var jo hvad hun sa
som la i ovnen, hørte ilden sprake,
halvfrossen selv, der i Paris, de bitterkolde vinter-
dage,
og gjorde atelieret rent for ak, en skilling,
saa glad allikevel i hendes stilling,
at der blev nok til husleie og brød,
og lidt hvormed hun kunde narre død
og doktor, kanske endnu faa av livet
lidt fryd utpint, før helt det blev opgivet.

Med sine magre kinder, kolde øine,
hun kjendte alle lykkens skipperløgne.

La vie est dure, naar alderdommen stirrer
en koldt i øiet — naar efter mange aar
av strævsomt slit ei anden løn man faar
end svaghet, værk, og menneskeforagt,
i livets frost til bettelstaven bragt,
o intet under at den bleke læbe dirrer.

Og ham jeg husker ogsaa godt, soldaten,
som havde været med ved Wørth og St. Privat,

og sank av sult besvimet om paa gaten,
fordi han bad saa lavt, at ingen hørte hvad han sa.
En fædrelandsforsvarer som fik fire mark
at leve av om uken — det spark
som fædrelandet gir til den som overlever
et lazaret og endda unterstützung kræver.

Og socialisten der i Münchens diorama,
et andet genus han i armods melodrama,
med sine vierzig mark i løn og 'kinder',
som altfor ofte døren lukket for sig finder,
og tør ei mukke, skjønt han ingen kryster er,
mot verdens bitre dadel av hans meninger.

Og hende som jeg traf for tolv aar siden i Berlin,
en 'israelit foruten svig' som kunde været
velstillet vist blev ikke godtfolk snydt
og slyngler æret —
som skulde varte op for ingenting,
saa gammel og saa tynd, nei ikke tynd, men slidt,
og ikke gammel helt men meget ældet
i trældommen for strebervældet,
og fattig som en flis, men helt foruten krav
paa nogens hjælp — forbauset naar jeg gav
i al beskedenhet til kaffen lidt;
med hende prated jeg; for ødt
var livet, gamle folk er glad i sødt,
og begge var vi blank og bar for alt undtagen venner,

og her var blødt at tygge paa for hendes skjøre
tænder.

*

Ja livet er strengt naar kaarene er smaa,
og bitter er den lov at saa det være maa,
jeg tror nu, hvis vi alle vilde oftere dele,
og ikke alle kræve for os selv det hele,
saa blev der kanske for enhver erhverv,
og ingen rigtig usseldom og intet graat fordærv.

EFTERMIDDAG.

Saa vakkert det er se skyerne glide
umærkelig fremover fra ingen vet hvor,
og samle sig til gjæstebud, til samvær og glæde
ved solens gunst, dens miskundhet stor!
Nei, mer end det, se dem masse sig og skride
til opstand og krig mot hetens lumske bud,
til en venter det værste, drukne i væte?
for en tid ser det sandelig truende ut.

Men de spreder sig igjen, sætter seil for vinden,
og skynder sig bort, smelter gradvis hen,
og det hele er som glemt, er der taare paa kinden,
saa glattes den allikevel hurtig igjen.
Se dem leke og danse, træde staslig menuetten
og neie sig stolte til vindens musik,
se dem falde til hvile, ikke komme av pletten,
men bygge sig et regnbuhus av solens taareblik.

LAMPEN.

Ikke ulikt en kirke er livet:
Mens gudstjensten varer er alting helt prægtigt,
der er intet som skræmmer, intet fordægtigt,
en er synder blandt syndere med synden tilgivet.

Festen er færdig. Du er ei alene,
der er mange med Dig skulde jeg mene,
en flok av statuer, mænd og kvinder
som led og stred og i mindet os binder,
ser ned paa os fra vinduer, vægge,
en æresgarde som byder velkommen
den undrende gjæst til helligdommen.
Guld og farver beruser Dig begge,
fanerne vifter; de store martyrer
er barneglade at intet forstyrrer
den stille beskuelse — henrevet de smiler,
henrevet av klarheten hvori de hviler.

Der er lyst og varmt og folksomt derinde,
overalt stiger søilebundter av grunden,
i sange og kor toner orgelmunden,
der løfter sig over en saa mægtig en hal
av liv og gjerning, av higen og virke,
som var alverden en eneste kirke

med stjernehimlen til loft og portal,
og fløien paa spiret de fire vinde.—

*

Men la mørket komme og lysene slukkes,
og alt det store og prægtige lukkes,
la natten komme med ensomheten,
og helgenerne synke i mørket under,
la frygt og anger, forhaanelse, kummer,
varslende kredse om Dig isteden,
det onde Du ikke rigtig vidste var til
drive med Dig sit gjøglende spil.—

Du kan føle at endnu er Du omsluttet
av alt det som var, og dog i minuttet
blev alt forandret — Du vet til Din ve,
det er alt saa livløst som sten og træ,
kan ingenting nytte, en eneste finger
gav mere støtte end de Dig bringer:
Du vil gi alt Du har for en eneste kjerte
for Din famlende haand og Dit synkende hjerte.

Da er det Du ser, hvad uten Din viden
blev kanske antændt for længe siden,
den lille lampe som for høialtret brænder,
værnet og stelt om av nøisomme hænder,
den brænder saa ømt, et medlidende hjerte,
en blødende rose Du ikke begjærte

da livet var om Dig — nu er dens smil,
den stille gløð, det største der er til.

*

Der er, de fortæller mig, tre slags tro,
den ene vane, som saa mangeting jo,
Du er født i Tyrkiet, ergo er Allah
Dit valg i religionens Valhalla;
den anden fornuften, en Gud maa der være,
altsaa er han; hvorlangt nu den vishet vil bære,
Du kan se i hans værk han er til, der det ender,
av egen erfaring Du sletikke ham kjender.

Men lampen som Du hørte om, og lampen Du saa.
blir noget ganske andet om dens straale kan naa
Dit selv og helt igjennem det varme
saa ogsaa det lyser for de mange andre arme
som sitter forladt i det samme sorte fængsel,
Du ogsaa sat i, alene i sin trængsel;

'et hjerte av lys i et legem av skygge',
fæst Dit øie paa det, det gjør nætterne trygge.

TILBAKEBLIK.

'Du solens skin paa træets grønne løv,
Du glans paa tætte, lette blade,
Du blide sprog av vindens sagte pust,
Du sagte røst, Du sus av stemmer glade:

I træets neien under mødets lyst,
og hvor det hæver sig i luftens arme,
i løvets nikken, i dets stans og flugt,
er dagens lykke uttalt, stundens varme.'

*

Der er intet mer at skrive,
der er intet mer at si,
det var dengang, det var sommer,
og nu er den tid forbi.—

Det lille vers blev skrevet tyve somre siden,
slik skrev jeg, da jeg end var ganske grøn,
'Ung sommer' kaldte jeg det og har hele tiden
bevaret lappen, skjønt jeg næsten glemte den.—

Men jeg har ikke glemt hvad der jeg ømt beskrev,
det var min første kjærlighet, en kjærlighet som blev.

*

Slik er det at min ungdom endnu ser mig ind i øiet
og smiler til mig gjennem mange kvad,
et møte mellem før og nu — jeg er fornøiet
vi møtes her paa bogens sidste blad.

Rettelser:

Side 26, 2det vers, 2den linje: hvidglødende skal være
h v i t g l ø d e n d e

„ 77, 5te linje: giftig, skal være g i f t i g t.

„ 164, 3die linje skal være:

Er du en fristelse? Er du en straffedom? Døden — opdaget